

השעה: 2100.

פרטיכל סטנוגרפי
של החייעצות מדינית,
לקראת ביקור קיסטינגר בארץ.
ירושלים, 29.4.1974.

נכחו: רה"מ ג. מאיר, השרים י. אלון, ח. בר-לב, י. גלילי, מ. דיין, א. יריב,
ש. פרס, פ. ספיר, י. רבין.
מר מ. גזית, מר צ. זמיר, תא"ל י. ליאור, אל"מ א. כראון, מר א. מזרחי.

רשמה: מיחקה יפה.

השר י. גלילי: נחבקשתי בשם שר העבודה ושר האוצר, העוסקים ברגע זה במלאכת-
קודש של הרכבת הממשלה - להתנצל על שיאחרו להגיע לישיבה.

רה"מ ג. מאיר: אנחנו צריכים לנסות להגיע לאילו מחשבות, אם ישנם כאלה,
מה עלינו לעשות לקראת בואו של האורח (קיסטינגר) הנה.
אני חושבת שאפשר לנחש, בערך, כמה הוא בא אלינו - מה הוא
כא לדרוש מאתנו.

אני יכולה לצאוס את כל הנאום - מדוע זה טוב והכרחי בשביל
ישראל ומה יקרה, חלילה, לישראל אם לא נעשה כל מה שהוא רוצה שנעשה.
איני אומרת את הדברים בזלזול, ובהרבה דברים שהוא אומר,
יש בכל אופן הגיון; הגיון אמריקאי - ודאי שיש בזה. אינני חושבת שקיסטינגר
הוא אנטישמי, אבל כאן ישנם שני דברים:

א. הוא מזכיר מדינה אמריקאי, וזה זמן רב שלא היה לאמריקאים
כל-כך טוב באזור הזה כפי שטוב להם עתה והוא מקווה שיהיה טוב יותר, אם אפשר
יהיה לגרש את הרוסים, להבטיח נפט ורגיעה - גם בשביל ישראל. ואם לא - אז הכל
יהיה להיפך, ואם תהיה מלחמה - הרי כל הערבים נגדנו ואף אחד איננו אתנו.
ואז, יש שוב אמברגו וישנה אירופה וישנה אמריקה וישנו הנשיא,
שהוא כפי שהינו... וישנה הביורוקרטיה, ותמיד הם אמרו זאת על הסטייט-דיפרטמנט,
שזו הביורוקרטיה, אבל הוא בעצמו איש הסטייט דיפרטמנט... אלה הדברים, בערך.
ועל פי מה שקוראים בעתונות, ולפי מה שאנו שומעים משמחה, משיחות שהיו לו
אחו, אזי בלי ויתור על קונייטרה, בכלל אין על מה לדבר. ואם קונייטרה - ודאי
ידרו עוד קצת, וזהו זה.

שפרינצק היה אומר: איש מי שהוא שידוע מה לומר - שיאמר...

השר א. יריב: אולי נשמע משהו מצביקה?

מר צ. זמיר: כעצם אני מוכרח לומר שאין לי הרבה מה להוסיף, כי אני
חושב שהתיאור הואבאמת כזה.

שפרינצק אמר שבועצת פועלי ציון לא היה סעיף מה צריך לומר כאשר מתחלפים רמטכ"לים, ועל כן - אין לו מה לומר...

רה"מ ג. מאיר: זה היה בסיס האיחוד: שניהם לא ידעו...

מר צ. זמיר: אני כמצב נוח יותר כדי לומר מה אנו יודעים לומר עליו. אני חושב שכפי שודאי אמרת וקראתם - ככל שאנחנו רואים יותר את החומר, אנו נוכחים שהתיאום בין מצרים וארה"ב בנושא הפתרון - הוא אינטימי יותר.

ממה שרואים אנו - אני יכול לומר, במידה ואני מכיר את מה שקיסינג'ר אמר לנו על מה שהוא חושב או לא חושב, הוא אמר במידה זאת, אם לא יותר מזה - גם אל המצרים, בראיה הגלובלית ובמשמעות האסטרטגית של השינוי ובפנייה לתכונה המצרית כמה שנוגע לשכנוע סוריה, כי גם ארה"ב וגם מצרים הולכות בתכנית מתואמת לגרש את הרוסים, כי הם מאמינים שזה חיוני והכרחי וזאת המטרה העיקרית.

הבעיה הסורית, הפסקת-האש בין ישראל וסוריה היא חשובה, קודם-כל משום שהיא מאפשרת תהליך זה. הם לא נגד הפסקת-אש, אבל קודם-כל זה מאפשר למצרים לצאת מהמחויבות שלה לגבי הפסקת-אש בסוריה, שהתחייבה לה עם הסרת האמברגו.

למצרים לא אכפת כל-כך היכן יפול ענין הפסקת-האש ובלבד שתהיה הפרדת-כחות ותהליך זה יימשך.

בניסויים מצריים לסורים הם הרבה פחות גלויים מאשר בינם לבין עצמם. אבל הרושם הכללי הוא, שהמצרים רואים בענין זה של התקדמות בכיוון הוצאת הרוסים והתארגנות באזור, עם תכנית אמריקאית, שראש-הממשלה הזכירה אותה בעיקרה - אפשרות לפחור בעיות אנרגיה לזמן רב, ועוד בעיות כתוכן בעיות-מטבע כערב-הסעודית - תוך תהליך של גירוש הרוסים מכאן.

אצל האמריקאים זה אינטרס ממדרגה ראשונה והמצרים רואים אפשרות להיפטר מחלותם בקדאפי ופייסל ולהישען על עזרה אמריקאית כלכלית, שהובטחה ואמנם ניתנת להם.

זו אסטרטגיה שלה הם נאמנים ולהם היא חשובה. זה ערכה של הפסקת-האש מבחינת האינטרס הזה, האמריקאי-מצרי, וזו הסכנה מנקודת-הראות הסובייטית. הסובייטים ערים לכך וחוששים שתהליך כזה יימשך, ועושים כל מה שביכולתם כדי להבטיח, אם אפשר, למנוע זאת ואם לא למנוע זאת - לפחות להשיג פסאדה, שמה שהושג - זה היה בהסכמתם...

אני חושב שהפגישה בג'נב, של קיסינג'ר עם גרומיקו, נועדה להעמיד פנים כלפי הסובייטים, שיוכלו לומר שמה שהושג - הושג במתואם, כדי להקל עליהם לקבל את הפתרון שביסודו של דבר עשו המצרים והאמריקאים, שכל כולו נועד להוציא את הרוסים מכאן.

וכאן עומדת בעיה קונייטרה.

ישנה עוד נקודה, שאני רואה אותה בעיקר בימים האחרונים: גם מצרים מדברת פחות על הפתרון הסופי הקבוע. גם סדאת אומר זאת בנאומים ואמר כבר פעמים אחדות, שלא הדור שלו צריך לפתור את הענין הזה.

מר צ. זמיר:

ממה שמכין אני בדברים אלה - יש לי רושם, שהוא מגדיר את המלחמה בינו וישראל כמלחמה לדורות. אם יקיים זאת כך - זו שאלה אחרת, אך הוא רואה את המשימה של הדור שלו, ועל כל פנים - משימתו העיקרית - להשיג מיצדה גדולה יותר של חופש-פעולה והישענות ויצירה, בין היתר, של ברית עם ארה"ב והוצאת הרוסים מכאן.

על כן, אני סבור שעניין הפסקת-האש ועניין קונייטרה בהקשר זה מבחינה אמריקאית ומצרית - הוא הרבה יותר חשוב מאשר יהיה אולי בעתיד צעדו לפתרון בסיני, כי הוא רואה בזה נקודת-פתיח לצעדים הכאים, אם ימשך תהליך של חיפוש-פתרון מדיני, או שיגיעו למשבר, ואז קרוב לדאי שזו לא תהיה פתיחה מידית באש מצרית, אלא אסקלציה סורית, לצים מצריים ואז תעמוד מצרים תחת לחץ, בו היא נתונה כבר עכשיו, למלא התחייבותה כלפי סוריה.

דאגה זו של האמריקאים היא בהחלט כנה, כי הם סבורים שעלולה להתפתח מלחמה כתוצאה מזה. וכמידה והמצרים מעריכים את עצמם, אזי מבחינה מצרית - אינם מרגישים שהם הכי מצויידיים לקראת מלחמה אפשרית. אין זה אומר שלא יעשו מלחמה, כי הם פחות מצויידיים, אבל בקרב המצרים יש דאגה, שלא השלימו התארגנות הצבא, והציוד הסתאים, כדי לצאת למלחמה באופן מדי.

לסיכום: קיסינג'ר בא בהחלט בידיעה, שזה דבר שמוכרחים להתקדם אתו קדימה, ויעשה כל האפשר כדי לעשות זאת.

אני חושב, שבין היתר - זו גם העוצמה שלנו, ועלינו לדעת

לנצל זאת נכון.

השר מ. דיין: אני חושב שאנו מתקרבים לממש בפגישה הקרובה אתו או לא בפגישה הקרובה, אלא כאחת הפגישות הקרובות נגיע לשלב, בו נהיה מוכרחים להיות מעודכנים בראייה לטווח ארוך יותר, וזאת - בגלל שתי סיבות עיקריות.

קודם-כל, בגלל החזית הכוללת, או החזית המצרית. אפשר להוסיף לזה את ירדן או עיראק. אני חושב שהשלב הבא הוא עם סוריה ולכן צריך לחזור לשאלה - מה השלב הבא עם מצרים, כדי לרעת היכן עומדים אנו, בין שההנחה שיהיה עם סוריה שלב אחד או שניים, היא נכונה או לאו, יש לזכור שמצרים נמצאת במצב, שאנו במרחק עשרים ק"מ מהסואץ והס אינם רוצים למצוא את עצמם במצב, שהמלחמה שוב פורצת ומה קורה אז.

אנו מספלים בנושא זה כאשר לא נותר לנו זמן אלא לספל בו, כאשר יש לרשותנו זמן ומתי שהוא צריך להגיע לשאלה העיקרית עם מצרים - מה הלאה יהיה אתנו ואתם, כאשר מדובר בשלב ב'.

בנוסחה המצרית, שלב ב' של המצרים הוא הסדר עסוריה.

אם כן, נניח שנגיד: טוב, אבל אחר-כך צריך לחזור לעניין של מצרים ודוקא משום שעניין הפלשתינאים והירדנים לא דוחק והרבה יותר קשה לפתרון, אזי נושא סוריה ומצרים ועוד משאו - צריך לראות כל זאת כקוממקס אחד.

דבר שני: מבחינה צבאית אני חושב שאנו יכולים לעמוד עם סוריה במצב זה הרבה זמן. נוכל להסתדר אתם באויר ועל החרמון ועם הטילים. בסך הכל, אני חושב שנסתדר אתם, אבל יש עוד שתי מדינות ערביות, והן ירדן ולבנון. ירדן - אני מקווה שפחות לוחצת עלינו. אבל לבנון - יותר ויותר וזאת - פשוט, משום שהסורים כופים עצמם עליה. הם נכנסים לשם.

השטח שם מצדיק מבחינה צבאית סורית את האינטרס שיש להם להיכנס
ל צד הלבנוני, כדי להעמיד שם טילים, ארטילריה ומטוסים, שטסים שם.

היום הופל מטוס מעל לבנון. זה חלק מהזירה. וללבנון אין כוח
לעמוד נגד סוריה וגם נגד המחבלים ועל כן - בצורה זו או אחרת אני חושב
שירדן לא תיכנס לענין, אבל עם לבנון אנו יכולים לעמוד במצב אחר, וזה יכול
לגרום גם לגרירת הזירה ללבנון, אמנם לא את הכוח הלבנוני, אלא את הסריטוריה
הלבנונית.

הסורים מכניסים לשם סוללות ומוציאים סוללות ואנו נסתכן
אתם. הצבא הזהאינו בעל משמעות מבחינתנו, אלא הסריטוריה שלהם היא בעלת המשמעות
שם. בעוד שבירדן - הצבא יכול להיות מעורב, ביחס ללבנון הסריטוריה תהיה מעורבת,
ו לא הצבא וזאת - בצורה כפולה - גם כשביל הצבא וגם כשביל המחבלים, המקבלים
טילים.

למחבלים יש בלבנון כבר היום חזקה בלבנון - הפחה-לאנד. הסורים
- בכדי להיכנס לשם, מתחפשים למחבלים. כך או כך - כאשר אני אומר שאנו יכולים
לעמוד במצב זה מבחינה צבאית - עלינו לדעת שלבנון תהיה מעורבת בזה.

השר י. גלילי: מה המצב המדוייק בקשר לאמצעים נגד טילים?

השר מ. דיין: אין אמצעים נגד טילים. אנלרוצה לומר לשמעון, שהרדיו
והטלביזיה משגעים אותנו... הם הולכים ומודיעים שהם פינו
את השטח, שיש לנו אמצעים נגד טילים. מה פתאום?! הרדיו מודיע, כשאינו שואל אף
אחד לאמתות הדברים, הודעות בומבסטיות כאלה!

רה"מ ג. מאיר: אבל מישהו אומר לו זאת.

השר י. אלון: נדמה לי שזה עובר את אישור צה"ל.

השר מ. דיין: כאשר אומרים "משהו", זה יכול להיות אריק או עיזר ואיזה קצין כצבא
ויכול להיות שהוא בעצמו ממציא זאת. איני יודע.

השר ש. פרס: הוא אומר שקיבל את הידיעה מדובר-צה"ל.

השר מ. דיין: לא דובים ולא יער. אגש לבדוק מה מקור הידיעה, אבל זה בקשר
להפצצות הטילים בסוריה.

רה"מ ג. מאיר: עכשיו יודיעו עוד, שאין שם דובים...

השר מ. דיין: אנו מדברים על ענין רציני. אם דובר צה"ל יהלים, או צה"ל
יחליט להודיע שהסורים פינו אזור, או התגברנו על בעיית
הטילים, הוא לא צריך את רון כן-ישי כשביל זה... הוא יודיע זאת על-ידי קריאה
לפגישה עם הכתבים הצבאיים ויאמר להם זאת, ולא "קול-ישראל" יסביר שצה"ל התגבר
על הטילים באמצעים אמריקאים... דובר צה"ל - כל באווחו שהוא מדבר בעצמו, והוא גם

בחור ישראל אמר לי שלא אמר דבר כזה. והעיקר שאין לנו אמצעי כזה!! וכאמת - איבדנו פנטום אחד. נכון שיש לנו כל-מיני פטנטים, אבל לא אמצעי כזה.

למרות שיכולים אנו לעמוד במצב זה בסוריה ולהיות עם זה מבחינה צבאית, אבל עלינו לדעת מה יכול לעורב גם את ירדן, ואינני חושב שתיפתח שם חזית, אמל אולי ירצו שם לחץ של כוחות וודאי אפשרי הדבר לגבי לבנון, מבחינה טריטוריאלית וצבאית, אך מבחינה צבאית אין להם ערך ונצטרך לתקוף את האזור שם, סמוך לגבול.

אם זה יימשך - זה קשור בשני דברים:

1. אנו מתקרבים לשלב, שעלינו לומר מה הלאה, גם עם המצרים (והכוונה לשלב ב'). אלא אם כן - נחכה ומה שיהיה - יהיה;

2. אפשר לומר שאפשר לחיות עם ה, אבל זה יביא לערוב לבנון

בענין;

3. בקשר למהלכים שהאמריקאים יעשו, בהתאם למדיניות שלהם -

הם רוצים להשיג הסדרים בנושא הנפט ובנושא הידידות עם מדינות ערביות ולדחוק את רגלי הרוסים, ושלא תהיה כאן מלחמה.

כל אלה הם דברים לא בלתי-הגיוניים. הם רוצים זאת לעצמם.

כחלק מהגשמת הרצון הזה הם נותנים גם עזרה כלכלית ונשק וכסף, כדי לקנות את ערב הסעודית ואת כווייט ומצרים.

לכן, מבחינה זו, כשאנו מגיעים לשלב ב' - נגיע לכך גם עם

האמריקאים ומה יכול לקרות כאן: שהם ימשיכו את המדיניות שלהם ואם לא נשתלב בה - לא נשתלב, אך קיניסגר לא יפסיק להתנהג עם פהמי כפי שהוא מתנהג ולהתנשק אחר, ויכחוכ מכתיבי-ידידות וישלח משלחת לערב-הסעודית ויקנה ויזכור להם, ויחמש אותם, וזה לא חלק מהבקשות שלנו אלא בתוך עצמם.

בנקודה זו, אם אנו רוצים בעוד מועד לעשות את הטוב ביותר

כשבילנו - מוטב לעשות זאת עכשיו, מבחינת המגעים בינינו והאמריקאים, מאשר מצב בו כל מה שנחנו לארה"ב תהיה קביעת-עובדה, ואחר-כך לבקש: חנו גם לנו.

למה כוונתי: מה לדעתי צריך לעשות מכל הפילוסופיה הזאת:

אילו אפשר היה, להיכנס (ואני חושב שאפשר) למו"מ יסודי עם האמריקאים, על כמה דברים, ולא הכל יהיה "פאקאג'-דיל" מהיום למחר, אלא להבהיר שהגענו לשלב, שצריך להתוות קווים לתמונה בכמה שטחים.

קודם-כל, נשק בארה"ב, כאשר אנו מוכרחים כסף לנשק הזה.

הגענו למחיר כזה, שבלי מענקים לא נוכל לקנות זאת, אפילו אם יתנו לנו את הנשק. הוצאנו 2,4 ביליון, והנשק מתייקר משנה לשנה. אנו מדברים על מסוסי אף 15,16,17, שהם הזולים מבין המטוסים האלה (אף 14 יקר הרבה יותר) והוא הדין בכל סוגי-הנשק. לא אגזול זמנכם, אבל לפעמים אני נעצר ואומר: היום ירו פצצות "הובו" לתל בסוריה, ובכל חיל האוויר השמחה גדולה, כי השחילו זאת לתוך בונקר, והבונקר התפוצץ.

פצצה כזאת עולה 4 מיליון דולר והיא גרמה להריגת שני ערבים... אלה פצצות מהוחכמות שמוחכמות שבעולם, אלה פצצות מסוג "לייזר-בומבס" ואנו משקיעים זאת בערבים אלה, שאף אחד מהם אינו שווה זאת בכלל...

חיל האוויר זרק את הפצצה ומתברר שנהרגו ארבעה או חמשה ערבים,

שישכו באותו בונקר. אף אחד מהם אינו ראש מכוון וייצמן, אלא איזה ערבי אלמוני,

כאשר מאחורין ישנם הטילים והמיגים ואינך יכול לנהוג אחרת.

אני אומר זאת בהקשר לענין הכספי. נכנסנו ונלחמים או כנשק רוסי, כדי להרוג ערבים במחירים כאלה ופרופורציות כאלה... אולי לרוסים כדאי הדבר, כי זה שדה-ניסויים בשבילם לעוד סוג ועוד סוג של נשק... אבל אנו - האם צריכים אנו לשלם בעד זה?

עלינו לחזור להסדר עם האמריקאים, על נשק לטווח ארוך ועל כסף בשביל נשק, על עזרה מדינית באותם דברים שאנו רוצים, מקווים מהם, להרתעת הרוסים; ועל ענין האנרגיה והנפט: האמריקאים - מכל זה מבטיחים לעצמם נפט. איני יודע כמה זמן נחיה באבו-רודס, ומה עתיד באב-אל-מנדב, אבל כאשר האמריקאים עושים עם הערבים הסדרים לטווח ארוך לנפט שיזרום לארה"ב, אם אנו יכולים להשתלב כזה, שלא נימצא במצוקת נפט - לא מבחינה ~~כלכלית~~ פיסית ושלא יסגרו בפנינו את המיצרים - לא מבחינת האירנים וכו' - אילו אפשר היה לעשות הסדרים אחרים, לא לאחר מועד זה, כאשר הם הולכים להשקיע כספים עצומים בארצות-ערביות ולעשות הסדרים עצומים בשביל נפט לארה"ב והסדרים עם הרוסים - שאנו נהיה גם כן בהסדרים אלה עם האמריקאים.

לבני המצרים - יש כאן שתי נקודות:

1. אם אפשר להגיע לשלב ב'; אני קורא את הניירות שצביק'ה שולח לי בעיון ואני מסכים שסדאת חושב, שמלחמה לדורות צפויה כאן וכו'. אבל אפשר לקרוא את מה שהוא אומר כך וכך, -

וזאת, - בלי להתפעל ממה שהוא אומר. - וכי הוא מוכרח לומר מה שהוא חושב? כעצם הוא אומר שאינו מוכן לשלום או כן מוכן ל"אנד אוף בליג'רנסי". אז אולי זו מלחמה לדורות, אבל זה יכול להיות גם להיפך, שאחרי עשרים ^{ושש} שנות מלחמה - אי-אפשר לעשות שלום; ברור לי שלא נוכל להסכים לתנאי-השלום שלו.

רה"מ ג. מאיר: מה התנאים שלו לגמר הכליג'רנסי?

השר מ. דיין: אינני יודע.

השר א. אבן: נסיגה מוחלטת ופירוז, אבל אף חייל ישראלי לא בשארם ולא בסיני.

השר ח. בר-לב: זה "דה אנד אוף בליג'רנסי".

השר מ. דיין: אני זוכר את התנאים של סדאת בשביל הפרדת-הכחות, וכאשר נתן זאת ליארינג אמר שלא יפתח את הסואץ לפני שניסוג והוא פתח

את התעלה, כאשר אנו נסוגונו עשרים ק"מ כלבד. לכן, בין מה שאומרים ואחר-כך עושים - יש הבדל. גם אצלנו זה כך וכי רוצים שנאמר מיד בתחילה את השלב האחרון? גם אצלו יש הפגנות בפנים וכו'. הוא לא ילך למה שלא יהיה מוכרח ללכת. אם לא יהיה לנו כוח - ישמידו אותנו. אם לא יהיה לנו כוח - אם לא הוא, אזי מי שיחליף אותו יגיד, שהוא משמיד אותנו.

אבל כרגע, כדי לברר שלב ב' של מצרים - יש כאן שתי

נקודות:

1. כינינו ומצרים;

2. נקודה שהיא יותר רלבנטית והיא זו: ההקשר כינינו וסוריה

ומצרים.

כאן אני הולך לפי כל כחבי קיסינג'ר. קיסינג'ר אומר שסדאת אומר, שאם אנו נעשה הסדר ראשון עם הסורים - אזי אחר-כך - אם הסורים ירצו לחדש מלחמה כך או אחרת - מצרים לא תראה את עצמה מחוייבת לכוא לעזרתם.

אינני בטוח שהסורים יעמדו בדיבורם. אבל לנו חשוב מאד ליצור מצב, שלא תיפתח חזית כפולה עם מצרים וסוריה גם יחד.

מכל הגזרות שעומדים אנו ^מכיום, הבעיה של חזית-מצרית - היא הרצינית ביותר. אם תיפתח חזית מצרית - זה יכביד עלינו יותר מאשר אם לא יהיו המצרים בתוך זה, כאשר אנו עומדים עם הסורים כפי שעומדים.

אילו ~~...~~ יכולנו להיכנס לאיזה בירורים עם האמריקאים - היכן עומדים אנו בנושאים שבינינו ובינם, בנשק, בסף ונפט ומדיניות - זה הדבר שצריך היה לעשותו עכשיו.

אשר למצרים - מה זה נקרא שלב ב'. לא השלום הסופי, אלא איך נחיה עוד אי-אלה שנים וכמה הם רואים הסדר עם סוריה, שאם נעשה אותו - הם מצדס אינם מחויבים להיכנס למלחמה.

פעם נאמר על ידי קיסינג'ר, וקראתי מברק כזה, כפי שנדמה לי ואולי אני טועה, - שאפשר לקבל מהנשיא מכתב, שאם אנו ~~...~~ נסוגים כך וכך ק"מ - הוא רואה כזה קו-נסיגה סופי; אם אנו נסוגים בסוריה עד איזה שהוא קו, שאינו כולל את הישובים - נשיא ארה"ב יודיע לנו בכתב, שהוא רואה בזה את הקו שארה"ב לא תובעת או מצפה מאתנו לנסיגה נוספת. היה פעם איזה דבר כזה.

השר א. אבן: והקו יהיה כרמה ולא במישור.

השר מ. דיין:

איני נכנס לזה - מה שווה מכתב כזה. אבל כאשר עושים איזה שהם הסדרים ואני חוזר ואומר שהעניין ייקבע על ידי כך - האם יהיה לנו כוח או לאו; אבל כאשר רוצים בכל זאת לעשות איזה הסדר כזה, מה שווה הסדר עם מצרים וסוריה, או גם מכתב מארה"ב - איזו הסכמה מצרית שהיא, לא מכתב מצרים, אבל הבנה עם מצרים, שהיא אינה נכנסת למלחמה מעבר לזה, באם אנו מגיעים בהסכם להפרדת-כחות עם סוריה, ומה ואיך ממשיכים לחיות עם המצרים; ויהיה הסכם אמריקאי שייכתב בו, שאין תביעות נוספות לנסיגה נוספת שלנו מסוריה; אני אומר זאת משום שראיתי פעם מברק, שאמר שהוא מוכן לתת דבר כזה, - שתהיה איזו הבנה כזאת בענין זה.

אזי, אני רואה את הצורך שלנו לראות לעצמנו - מה הלאה, בכל הקומפלקס הזה כולו.

אמרתי כבר פעם או שתיים בפורום זה, או בפורום כמעט כזה, שבשתי נקודות, אני חולק ~~...~~ על חברים אחרים: האחת - ביחס לקו-הסגול; איני רואה אותו קו שאסור לזוז ממנו. צריך לקבוע קו, שהוא קו בטחון חיוני לנו. ביקשתי מחק'ה וממוטטה לומר היכן הקו, שהוא יכול להיות פחות מהקו הסגול, אבל שהוא נותן לנו קו-בטחון מכחינה בשחונית לגבי הטילים, ששחי-אש, מרחב, שהוא קו ~~...~~ הטוב ביותר. כמובן, שהוא אינו כולל איזו נסיגה או החלפת מעמד-הישובים בגולן.

השר מ. דיין:

השכונות המזרחיות של קונייטרה, לדעת מוטה - אפשר לוותר עליהן וזה לא טרע אח הסצב הכטחוני.

נקודהשניה שלא דברתי אף פעם עליה אף פעם עם מישהו מהם -

השר ש. פרס: לוותר עליהן פירושו - פירוז או למסור לסורים את השטח ליישובו?

השר מ. דיין: הכוונה שהסוריםמבחינה אזרחית יוכלו להיכנס לשם, אבל לא עם כחות צבאיים.

בחלק מהבאפר-זון, שהם יתרמו חלקם ואנו חלקנו ויישבו שם אזרחים, אבל לא כחות צבאיים ייכנסו לשם, אלא אזרחים בלבד.

אמרתי זאת פעם ונדמה לי שספיר מאד-מאד התנגד לדעה זו. אני בסך הכל רואה בצורה חיובית, כדבר שאיני שולל אותו ואפילו רואה בו דבר חיובי, כאשר מדובר בתכנית של ישוב-פליטים, או אזרחים סורים באותם שטחים, שאנו לא נמצאים בהם.

אינני חושב שאנו מרויחים הרבה מזה שיש פליטים או של מלחמת יום הכיפורים או קודם לכן, ושחם יושבים ויושבים ויושבים...

אינני נותן לזה אותה חשיבות שנתתי לשיקום הערים במצרים וזה אינו דומה. שם - אזרוח תעלת-סואץ והקמה מפעלים שם - יש לזה חשיבות רבה. איני נותן לזה אותה דרגת-חשיבות. אבל אינני רואה בזה סכנה, אלא להיפך - צעד חיובי למצבנו - אילו קמה תכנית במימון אמריקאי, או אחר, בנושא זה, ואין זה משנה. והיתה מתחילה פעולה ליישוב פליטים סורים באותם שטחים, שהם לא כידינו, או שהם נחטפו במלחמת יום הכיפורים או שטחים אחרים - ולא שנתזיר שטחים שכידינו, אלא מהקו שלנו מזרחה - אני בעד זה שנתמוך בזה, ואני אומר זאת בהקשר לקונייטרה.

כאשר דובר בישובים סביב ירושלים, שיחשבו כבירה, אמרו

על כך כל-מיני חכמות. אמרו שנקרא לעזריה ירושלים וכו'...

ברור שיש מסגד-עומר ואי-אפשר להזיזו ממקומו. אבל בענין זה של

השכונות המזרחיות של קונייטרה, שפירושו היום נסיגה מהקו הסגול עד לדרך הכביש שלהם שם עד קונייטרה, - ואין שם שום בית שאפשר לחזור אליו עכשיו; אבל נניח שאפשר לומר, שאם נכניס לשם עיר בת עשרים-אלף תושבים ותהיה להם תעסוקה כזאת או אחרת, (ויהיו אלה אזרחים בלבד), ובסך-הכל להיכנס לתהליך זה של ישוב-פליטים - אני רואה זאת בצורה חיובית מבחינתנו.

המקור היחיד של נשק שלנו הוא בארה"ב. אני רואה מה קורה

בסוריה, כאשר האמריקאים לא דואגים להם. התחזית היא שתוך שנתיים-שלוש יהיו להם אלפיים וחמש-מאות טנקים ומטוסים יהיו להם יותר וטילים יהיו להם יותר, והעולם הערבי הולך ומתחזק והם ממשיכים לקבל נשק רב ולנו אין מקורות אחרים ועלינו ללכת ולהתעצם. אני יודע שבמטה נאמר, שכדאי ללכת אתם למלחמה נוספת ולהכות אותם מכה רצינית ולקחת מהם טילים. אני בסוף שאפשר לעשות זאת, ונניח שמצרים וירדן לא יכנסו למלחמה ולאמריקה ורוסיה לא יהיה אכפת הדבר, אבל פירוש הדבר, צריך לגייס עוד שתי אוגדות - חמשים אלף איש במילואים, להיכנס למלחמה

עם הרוגים וניקה עוד טילים ונשמיד כך וכך סורים וסנקים שלהם.
אך מה יהיה אחר-כך? - אחר-כך את הערבים לא נגמור ואת
דמשק לא נכבוש והם יקבלו מחדש את הנשק שאיבדו במלחמה. אולי זה יעלה ויתרום לנו
משהו, אבל לא יביא להכרעה.

זו היתה מחשבה של אריק ואחרים בחזית המצרית, להגיע אתם
לקרב-הפרעה, לשמיד אותם, אבל הם יקבלו סנקים חדשים וטילים חדשים וזה לא ייגמר
כך.

(השרים רביץ וספיר נכנסים לישיבה).

אני חושב כמו חברי-אחרים, שחשוב לנו מאד-מאד להקים בהקדם
ממשלה, ולא ממשלה מתפטרת, אלא שתקבל אמוץ-הכנסת. ואם תהיה זמן יותר קצר או
ארוך, אפ-אפשר היה להקים ממשלה תוך זמן קצר - זה חשוב. הדברים שאמרתי הם לא
מהיום למחר. הם לטווח ארוך והבירור שלהם יקח זמן וגם ההכנה לוקחת זמן רב.
אבל הדבר היסודי בגישתי לדבר זה, שהגענו לשלב שצריך לראות את הדברים כרגע
קדימה, לתקופה ארוכה יותר.

לא נסוגים ולא מיישבים ואיך ששוקלים - שוקלים, אבל צריך

לשאת באחריות.

הדעות שאמרתי כאן עכשיו אינן חדשות. אבל כל הדברים האלה
כולל האישור והקו - כל זה אמרתי גם כאשר ראיתי את עצמי יציב יותר בממשלה מכפי
שאני עתה ודעתי בענין זה לא השתנתה. אבל עכשיו, לקראת המו"מ עם קיסינג'ר, אני
לא מעלה על דעתי, שגם מפני שהדעה הזאת לא מקובלת על אחרים וגם אני
באופן אישי, שבאיזה אופן שהוא אנסה אפילו ברמז לא . . .

אני חושב שבמו"מ עכשיו עם קיסינג'ר, כאשר הדברים מכוונים לעתיד
- מוכרחים גם מבחינה פרסונלית - אלה שינהלו את המו"מ וגם מבחינת הוכן הדברים -
לשאת באחריות רצינית לעתיד. כי אלה דברים שמשמעותם לתקופה הרבה יותר ארוכה.

אני יודע שיש בממשלה זו חברים, שאם ממשלה זו תישאר, הם ישארו
ואם תקום אחרת - יהיו בה, ואני מניח שיש חברים ועל כל פנים אני אחד מהם,
שבממשלה זו אני נמצא אבל אני מניח שכבאה - לא אהיה, ועל כן מבחינה טכנית
ומבחינת אחריות ציבורית ואישית אני רוצה להיות פאסיבי לגמרי במו"מ עם קיסינג'ר.
אבל בשיחה זו, על חילופי-מחשבות, אמרתי מה שאמרתי.

רה"מ ג. פאיר: אני רוצה לשאול אותך איזה דבר: מה הקו שאתה מניח שאפשר
לקבל עליו חתימה כזאת מניכסון.

השר מ. דיין: אינני יודע. אם פרשתי נכון את מה שאמר קיסינג'ר - ראיתי
זאת רק פעם אחת באיזה מברק שהוא. הוא אמר כך: לא מבקשים מכם
להזיז ישובים.

השר י. אלון: זאת הוא אמר גם לנו.

השר מ. דיין: "לא אבקש מכם לסגת מהרסה" - אני מניח, שקו זה צריך להיות מזרחית
לישובים, אם כך אמנם אמר אבל ניכסון צריך לומר, שאינו מבקש
מאתנו נסיגה נוספת. אסאמר שאינו מבקש מאתנו להזיז ישובים - זה צריך להיות
מזרחית מהישובים האלה.

השר מ. דיין:

אני יודע שיש בין משקיפי או"ם וכחות-או"ם הכדלי נוסחאות - אבל אינני חושב שזה לא מתן לגישור. כמידה ולא מדובר על כחות סוריים, אלא על אדמיניסטרציה או דברים אחרים - אולי זה לא מתן לגישור, אבל לטובת החברים שלא היו כאן קודם - אזי אני, שבענין זה אני ותרן ופשרן ותכוסתן, חושב שצריך לעשות איזה קו-בסחון, שממנו אסור לזוז. הקו הזה אינו צריך לכלול את הגבעות של קוניטרה או גבעות אחרות ששומרות על הישובים שלנו שם, לא רק את עין-סיוון ו מרוס-הגולן, אלא את הגבעות שהן קו-ההגנה שלנו שם.

אחר-כך יכול להיות שטח-ביניים, אזור שלא יהיו בו כחות סוריים אלא כחות או"ם או משקיפי-או"ם ואם ישנם שם ישובים סוריים - תהיה שם אדמיניסטרציה של אזרחים סוריים. ברגע שזה אינו פוגע בקו ההגנה שלנו, שהוא קו טופוגרפי, - כאן איש אינו יודע מה זה קו-ההגנה שמגן על הישובים, אך הוא קיים.

ולאחר מכן - לקו זה צריך באיזה מקום לקבל מכתב מניכסון, שלא ידרוש מאתנו נסיגה נוספת, וזה צריך להיות אחד האלמנטים על הסכם בינינו והאמריקאים, שדבר זה כנפשנו לא פחות מאשר תל א' או תל ב'.

השר א. אבן: זו תשובה על שאלתך.

רה"מ ג. מאיר: אם כך - אשאל עוד שאלה: נניח שאנחנו קובעים לעצמנו קו, ונסוגים מהקו מקבלים מכתב מניכסון. אבל הגולן בכל-זאת אינו של ניכסון. נניח שהוא לא ידרוש מאתנו, אבל אסאד - מה עליו? וכאשר הוא ידרוש, הרוסים ודאי יחמכו בו... ואז - מה יאמר על כל קיסנינגר?

השר א. אבן: אני זוכר אחד המעמדים בהם אמר, שבנסיבות מסויימות ארה"ב -

השר מ. דיין: האם את שואלת אותי?

רה"מ ג. מאיר: כל מי שמסוגל להשיב על כך.

השר מ. דיין: איני מאמין שנגיע לקו המוסכם, לא עם המצרים ולא עם הסורים ולא עם האחרים. אינני מעריך שנגיע עם המצרים לקו מוסכם, שנשב בשארם, לפי הקו הזה. אבל אני חושב שיש הכדל, במידת המוטיבציה הלאומית והלחץ המצרי בין זה שיושבנים עשרים ק"מ או על החעלה, או בין זה שאנו יושבים ליד העיר אל-עריש... אותו הדבר עם פלשתינאים וירדנים והסורים. אינני חושב שיש איזה קו, שאסאד יסכים לקו שלנו ואנו לשלו. השאלה היא - איך לחרגל את הדברים עד לאותו קו, ולא למצוא עצמנו חלשים, כאשר נגיע לאותו הקו.

השר א. אבן: אני זוכר מעמד בו אמרתי, שארה"ב לא תבקש מאתנו לסגת מעבר לקו

מסויים ויהיה מברק בו חזר על-כך. אני זוכר שהתרשמתי מאמירתו

זו, כאשר אמר זאת בתוך פמליה גדולה ולא בארבע-עיניים, כאילו זה דבר, שהוחלט עליו ולא נוראם ישמעו זאת מיסוקו וכל החבורה הזאת.

הוא אמר: עלינו לקבל קו-הפרדה יוחר מערבה מכפי שאנו רוצים,

קוניטרה וכו'. הנימוק שאז לא ייוותר לנו וויתור לעשות בהסדר-שלום - הוא מבטל אותו, כי לא יהיה הסדר-שלום הרבה זמן. הסורים אינם מוכנים לכך ועל כן - מה שיש

לנו להשקיע - עלינו להשקיע בהסכם ההפרדה, אם אנו חוששים שזה צעד ראשון שאחרי יבואו אחרים - הוא לא אומר שהסורים לא יבקשו את כל הגולן, והם בהחלט יבקשו את כל הגולן, אבל הוא מבחין כאן בין עמדה סורית ועמדת ארה"ב, אבל הוא אומר, שכל עוד הוא וניכסוץ שם - הם לא יבקשו מאתנו לרדת מהרמה, ולנשוש את הישובים.

אין בעולם שום חוזה או הסכם או מסמך, ששדה את עמידתנו ברמה. ואל נקבל שום נייר כחליף לכך, שנהיה ברמה, כלומר: החשש היה שהוא יבקש ונצטרך לסגת לתוך רמת-הגולן, אבל כל עוד אנו ברמה - התנאי הזה מתמלא.

כאן אני קצת פחות אופטימי לגבי הפירוש. היה לי רושם, ששלב של דיסאנג'יג' מנט אינו מבקש לנשוש ישובים אלא רק את קונייטרה. בשלב מאוחר יותר - ארה"ב לפחות לא תתן לסוריה ~~לשלוש~~ לחוץ אותנו מעבר לרמה.

היה לי רושם שקיסניגר היה מסתפק בזה ~~שדה~~ שדה על הרמה. אבל כל עוד אנו כמה קילומטרים ברמה ולא בעמק - התנאי הזה מתמלא. אבל לא קבלתי רושם, שלעולם ארה"ב לא תבקש אותנו, אפילו כשלב זה, לזוז יותר מערבה.

רה"מ ג. מאיר: איך זה מתיישב עם נטישת הישובים?

כשר מ. דיין: הוא אמר שאין שני שלבים בסוריה, אלא שלב אחד בלבד.

מר צ. זמיר: אני מוכן לנסות להסביר.

רה"מ ג. מאיר: אני רוצה להכביד עליך. הסצנריו של קיסניגר הוא לא לזרוק את הרוסים מהאזור במשך שבועיים, אלא הם עדיין ישארו כאן. כמה שידוע לנו - הם מביאים לסוריה מכל טוב. הם רוצים גם כן משהו. הם לא משתפים פעולה עם קיסניגר - כיצד לפנות את האזור הזה.

קשה לי להניח, שאנו זזים ונניח לרגע שאסאד יסתפק בזה, בלי מה שהוא דורש מאתנו עכשיו, שנכטיח לו בדיוק מתי אנו מפנים את הגולן. אך יבוא רגע, בעוד ששה חדשים, ואז מה יהיה? מדוע כל הארגומנטים של קיסניגר של ~~פגם~~ היום - לא יהיו תקפים בעוד ששה חדשים?

השר א. אבן: כי ~~ההסכם~~ הוא אומר שהסורים לא יציעו לנו שום שלום.

רה"מ ג. מאיר: ודאי שלא. אגב, אני מפרשת אחרת מצביקה - למה מתכוון סדאת, כשהוא אומר: "הדור הזה". הוא אומר "הדור הזה לא מחוייב להגיע לשלום עם ישראל. אבל אני לא הבינותי שהדור הזה אינו מחוייב והוא הדור שאינו מחוייב לפנות את השטח על אדמה ערבית. אך את זאת איני יודעת.

אעבור עתה לאסאד: אינני מאמינה שאסאד יסביר. כאשר קיסניגר חזר מהכיקור האחרון שלו בסוריה, הוא אמר, כאילו דרך אגב: ודאי שהוא רוצה להרוס אותכם. אינני מאמינה שהוא נעשה מאז ציוני. לכן, איני יכולה להבין מה השתנה בכל הקונצפציה של קיסניגר ואני מסכימה בהחלט לניתוח של דיין על מה שרוצים

האמריקאים באזור, וחלק רב ממה שהם רוצים - גם אנו רוצים. אנו רוצים שהרוסיים ישארו כאן ויהיה אמברגו על הנפט? - אלא שאיננו רוצים שזה יהיה על חשבוננו. אני אינני רוזנבלום ואיני חושבת שקיסינג'ר אנטישמי ורוצה להרוס את מדינת-ישראל ולהעמיד את מדינת-ישראל במצב כסחוני מסוכן, אבל: א. יש לו תכנית ויש לו אמביציה שלולא ישראל - הכל היה מצויין. אבל ישראל עומדת פה כמו עצם בגרון, והוא חושב, ואני מאמינה לו, כאשר הוא אומר זאת - שמה שהוא אומר - זה גם לטובת ישראל. ואם לאו - הרי יש לו ברוך-השם רשימה של פורענויות, שיבואו על ישראל ואז - הכל עומד בסימן-שאלה. אך איני מכינה מדוע בעוד ששה חדשים - הסצנריו של קיסינג'ר ישחנה ומדוע הוא לא יחשוב אז, שאמנם נכון: זה לא טוב, והוא טוב אחרת, אבל הנה - מלחמה עם סוריה, סכנה מצד מצרים, סכנת אמברגו, אירופה כולה נגדנו והרוסיים עוזרים להם - וכל הדברים ה"נחמדים" האלה ישנם כאן כבר עתה...

אגב, משה, כאשר אתה מדבר על השכונה בקונייסטרה - איזה חלק

זה מקונייסטרה?

השר מ. דיין: האורטית - זה שלישי או משהו דומה. זה החלק המזרחי מהכביש. מה שאני חשבת לעצמי, באופן מפורט יותר, שקונייסטרה צריכה להיות תחת דגל או"מ. כיום ישנו שם בית-חולים שנמצא בידי או"מ וישנו מטה של או"מ ובשכונה המזרחית מהכביש יכולים לגור תושבים סוריים ובחלק המערבי - הישראלים. ישנו שם חלק, שהוא כמו ארמון הנציב/יכול להיות, ויהיה שם ביטוי לפטריאוטיזם של הסורים כלפי קונייסטרה, ובתוך המקום יהיה בנין אחד עם דגל או"מ מעליו. הקו הצבאי שלנו צריך להיות במקום שהוא עכשיו, והוא אינו בתוך העיר ולא מזרחית ממנה, אלא מערבית ממנה, ולא צריך להזיז משם את הקו הצבאי. אלא צריך לומר כך: בבקשה, זה האזור. כל הכתים הרוסיים שם עתה ואם הם ירצו להכניס לשם תושבים - הם יכולים לבנות שם בתים ושכונות נוספות; אין לזה משמעות לבני השכונה הקיימת, שאינה שווה כלום. זה יותר ענין סמלי ועקרוני.

השר א. אבן: אעיר שתי הערות: אני חושב שהזמן לעורר את הבעיות שעורר משה עם קיסינג'ר - הוא השבוע, עכשיו. אין שום חובה לצמצם את הרו-שיה לנושא של הסכם-הפרדה עם סוריה. לא כל שכן - דיון זה מעורר את הבעיות האלה בכל חומרתן, ולא נראה לי, שמי שמוזמן להשתתף בדיון - יכול להיות פאסיבי יותר דחוף להגיע להסכמה בארץ - מה קו-ההפרדה שנרצה להשלים אתו. אינני מעורר את הבעיה הטקטית - בכמה שלבים נחשב לפני-כן, אבל הבעיה שהזכיר משה, שישנם חילוקי-דעות על הקו שמותר להשלים אתו כקו-הפרדה, אני חושב שעלינו להגיע לאיזו הכרעה בזה, כי אני מניח שהוא יהיה מוכן להתעכב ולהיות באזור זה עד שהדבר יוכרע לכאן או לכאן.

הואיל ואינני אחד החלוקים על דעת משה בענין הקו - לא אגלגל את הענין הזה. העובדה שקיסינג'ר אומר את הדברים אינה מוכיחה, שזה לא נכון. אם נצייר לעצמנו מה החזות שצפויה לנו אם לא נגיע להסכם - אני מציע שנגיע להערכות החסורות ביותר, החל מפתיחה בקרבות על-ידי הסורים, דרך התמוטטות ההסכם המצרי וכל-מיני לחצים בינלאומיים. אין זאת אומרת שלא נהיה צפויים לזה, אבל איני מציע לחשוב, שישנה אפשרות שהמו"מ ייכשל ולא יהיה מצב של משבר חמור ביותר לאורך כל החזית.

אך הואיל ומה שהוא מציע מעלה בעיית-כסחוננו בצורה מאד נוקבת, אני מציע שכל הבעיות האלה יידונו אתו, לרבות בעיית הנשק. חשתי אחר העניין של 2,2 מיליארד דולר, שהגענו לסוף הדרך בטכניקה זו של מימון הנשק שלנו, כלומר: ההצעה הזאת של הנשיא והיזמה שלנו, שהייתה מיוחדת במינה וגם כאן ברור שאנו חורגים מעבר למסגרתו של 2,2 מיליארד דולר. כאשר מדובר על סוגי-הנשק לשנים הבאות לאחר מכן - זה מעבר לכל אפשרות של מימון, על-ידי אש"ף ומענקים ועלינו להיות חייבים לנסות להשתלב בתקציב הבטחון של ארה"ב, כמו מדינות בעלות יחסי-חוזה, בין שזה נאט"ו או מדינות אחרות, כלומר: ענין המחיר לא מהווה בכלל גורם בדיון שלנו על הנשק; אבל הוא אינו מוסמך לגמור דברים כאלה כאן, ולכן זה לא שישמע את היריה הראשונה בהיותו כאן.

לבני מצרים - מסמכים שראינו מתארים עמדה סדאת כדלהלן:

פינוי מוחלט של סיני תמורה ביטול לוחמך ולא שלום.

לפי הנחיות סדאת לכל הנציגים - ביטול לוחמה פירושו, שלא

ישאר אף חייל ישראלי לא בשארם ולא במקום אחר.

הוא מוכן תמורה זאת להסדרים ופירוז. אבל זו עמדת-מוצא

טבעית, וזה לא מוכיח שאם נגיע לשלב ב', שהוא מוכן לעמוד על מלוא תביעה זו, שתמורת ביטול הלוחמה אנו מוותרים על הכל.

העיקר אצלו, שאינו מוכן לאותו שלום שאנו מתארים אותו, עם

שגרירים ומסחר וגבולות פתוחים. בכמה שיחות עם קיסינג'ר הוא אמר,

שהיות והוא לא יהיה מוכן למאה אחוז של הכרה, אתם לא מחוייבים להתחייב על

מאה אחוז של הנסיגה. עליכם להחמיר תביעתכם לגבי הנאי-השלום, פתוך הכרה

שלא יוכל למלא זאת ואז הוא יגיע לשמונים אחוז של שלום, כלומר: יש יחסי-גומלין בין מימדי-הנסיגה והיקף-השלום.

ברור ששלב ב' עם מצרים - כו יש להתייחס לדעתי כרצינות למה

סדאת אומר, שלא יכנס לנושא, אלא אם יהיה הסכם-הפרדה עם סוריה, לפני שהוא ניגש

לדיון על נושא זה. על כן, המשימה הדחופה היא - שידע לאן אנו מוכנים ללכת

בקולקטיב, כממשלה.

בענין זה, וכאשר הוא אומר שבקו הסגול לא ניתן להסתדר עם

סוריה, אני חושב שהוא צודק. העובדה שהסורים יודעים, שזו עמדתו - הופכת גם כן

את מושג ההסכם על הקו הסגול לכמעט בלתי-אפשרי.

הסורים יודעים שבנושא זה אמריקה אתם וסביר לתבוע מאתנו, מישראל

יותר מאשר ויחזור על טובלעת. על כן, אותו ענין שדיין אומר, שאנו שליטים עליו -

אני חושב שצריכים נהיה להגיע לידי הכרעה על כך כמשך השבוע.

אני מוכן לקפוץ עתה למים...

השר פ. ספיר:

אפשר לשאול שאלה את צביק'ה? - האם יש לנו ידיעות, ולפי ידיעות

השר א. יריב:

אלה, - האם אפשר לצאת מנקודת-מוצא ואחרי הכל זה ישפיע מאד,

שאם נניח נעשה ויחזור כזה או אחר, זה יביא להסכם-הפרדה, שלאחריו תהיה הפסקת-

אש, נניח, כדומה למצב שכרגע הוא בינינו והמצרים?

האם יכולים אנו לצאת מנקודה-מוצא כזאת? - או האם איננו יכולים לצאת מנקודה-מוצא כזאת, או אם עלינו לשים סימן-שאלה על נקודה-מוצא כזאת, ואם יש יסוד לסכנה או האפשרות שאחרי הסכם הפרדת-כחות על קו כזה, שבו יש משום ויתור מצדנו, כפי שתוארה עמדת קיסניגר, שנניח שזה כל יתקבל על-ידי אסאד. זה יהיה רק שלב א', שלא יקח זמן רב ומחדש יתחיל כל העסק עם אש וכו' ואחר-כך - או שנלך למלחמה כוללת אתם (שאיני יודע איך יתפתחו הדברים) או שאחר-כך תוך כדי הפסקת-האש עלינו יהיה לבוא לסיכוב נוסף עם קיסניגר על קו אחר. האם זה מסובך מדי, כפי שהצגתי זאת?

מר צ. זמיר: לא. קודם-כל, על פי המידע שיש לנו - העמדה הסורית היא על שחרור הגולן. זו עמדה עקרונית שלהם, כסנחיה. כל דבר אפשר לא לקיים, אבל אלה הנחיות שאנו מכירים אותן פחות או יותר, של מוסדות מחייבים בסוריה.

נקודה שלא היתה מספיק מודגשת: מבחינה אמריקאית-מצרית, ענין הפרדת הכחות לחיוני, כי השלב החשוב להם היום הוא התקדמות דוקא בענין הרגיונלי. אני חוזר שוב: קיסניגר חושב במושגים של זמן ולא על פתרון. אינני יודע מה יהיה בעוד ששה חדשים ואני יודע שגם קיסניגר אינו יודע זאת. הוא משוכנע שזה לטובת ישראל. קודם-כל הוא משוכנע שזה לטובת ארה"ב שצריך להגיע עכשיו למצב, בו אפשר להתקדם. זו בדיוק הסיבה שסודאת לא דוחף היום להגיע לסיכום סופי אחנו, כי סיכום סופי אחנו, לפי סמכויותיו, בלתי-אפשרי, ואינו רוצה לעכב את ההתקדמות בינו ובין ארה"ב בגלל הצורך להגדיר אתם את הדברים עד הסוף, כי הוא יודע שזה בלתי-אפשרי, והוא יודע שזה הקו.

לא אתווכח בענין ההערות, אם זה הדור הבא או הדור הזה. צריך לחייב אותו באמירות אלה.

רה"מ ג. מאיר: לפני שבוע הוא היה על סף עולם אחר...

מר צ. זמיר: אני רוצה לומר, שבמפגש שלנו עם קיסניגר, הוא ודאי יסכים עמדתו והוא מאמין בזה בכל לב, שעלינו לאפשר לו להגיע עם מצרים לשלב בו המצרים יהיו תלויים בארה"ב במידה בוברת, דבר שהוא טוב לישראל וזה יתאפשר עתה בתהליך סילוק הסובייטים והאסטבלישמנט האמריקאי בכלכלה שם יהיה ממשי יותר. וסודאת רוצה הכל ולא יסתכן בזה בגלל המשבר עם סוריה.

לשאלה של ארל'ה: יש לנו מסמכים די טובים, שמצביעים על החלטה של ועידת הכעת, שאמנם זו אינה ממשלה, אבל זה הפוליטי-בירו שלהם, שהם מדברים שם באופן הכי חד-משמעי על כך, שאינם רואים אפשרות, ותפיסתם היא שהאמריקאים אינם מספיק חזקים לכוף על ישראל אותו פתרון, שהסורים מוכנים לקבל וממילא - אין סירה, אלא מלחמה של סוריה עם ישראל וצריך לשאוף לשמור על מחנה הערבים שיהיה מלוכד.

הסורים רואים את הענין שלהם קשור במלחמה. החשובה היא

חד-משמעית בענין זה ועד כמה תימשך המלחמה עם סוריה - איני יודע.

ואם יגיעו להפרדת-כחות, איני יודע, אבל זה ודאי יהיה

יותר קצר מאשר ארוך. הסורים לא יסכימו לתהליך שהם ערים לו, ויודעים שהמצרים מתכוונים איך שהוא להסתלק מהענין ולתח עדיפות לתחומים אחרים, שאינם מעוניינים

בו הסורים.

השר פ. ספיר:

אני לא יודע אם אהיה בממשלה, אבל זה לא חשוב עתה. חשוב שלצדדי - לא אהיה מחר בישיבת-הממשלה ואני רוצה להביע כאן דעתי -

רה"מ ג. מאיר:

מדוע לא תהיה מחר בישיבה?

השר פ. ספיר:

כי מחרתיים כבוקר אני נוסע ויש לי התחייבויות שאיני יכול לדחותן. לכן, אני רוצה לומר עתה כמה דברים. יתכן שזו חולשה שלי, חסרון שלי, שאני רואה את העניין הכולל. אני מכין שיש שאיפה לשלום, אך איני מאמין כל כך, שזה יהיה בקרוב. ישנה הפסקת-אש ויש מלחמת-התשה. עכשיו יתכן שמתאים לקרוא לזה בשם אחר, אבל הדבר הזה קיים עכשיו.

אני רוצה שיהיה ברור לפני שאומר אני את הדברים, שאני נגד הזנת הישוכים בגולן.

אני חושב שאנחנו צריכים לעשות כל מאמץ, ומאמץ אינו אומר כל ויתור, להגיע להפרדת-כחות. משום שבמידה שאני מקשיב בישיבות - העניין הזה עלול להיחלקשור אפילו עם הפסקת-אש מוחלטת, שיש לנו עתה עם מצרים.

אני עוקב אחר מה שהיה במשך השבועות האלה, ומה שקרה בימים

אלה, ואני חושש:

א. שזה לא ייגמר כמה שהיה ואני מעולם לא אומר כך לאחר שיש לנו קרבנות, שכאילו מזה צריך ללמוד.

קיימת עובדה שקרה אסון. אבל מותר, לפני שהעניינים מתפתחים וקוראיטלזה הידרדרות בלשון אחרת, או הרחבת מלחמת-ההתשה, לדון בכך. וכאשר ישנה מלחמה - יש גם קרבנות וגם אסונות שאינם קשורים כמלחמה, ואלה גם הם קרבנות.

לכן, אני לוקח בחשבון את התמונה הכוללת: חלוננו באמריקאים כמידה שעוד לא היתה לנו תקופה דומה לזו. אנו תלויים בהם כנשק, ובאמצעים. כל זה משולב יחד, אבל בשני הדברים גם יחד תלויים אנו בהם. וגם כך, גם בלי עוד התפתחות של מלחמה, ההוצאות הן עצומות. איני יודע איך יעמדו בזה, אך ההוצאות הקשורות במלחמה - גם להן יש השלכה על המצב. והעיקר, אצלנו המומנס המכריע אינו האמריקאים; הנקודה המכרעת, מה ששמעתי פעם או פעמיים בישיבות ואולי גם קיסטינגר אמר זאת במידה והייתי שותף לארהת-צהרים ושמעתי, שעניין מצרים יכול לעמוד רק אם יסדר העניין הסורי. זה עוד יותר קולע אצלנו מאשר עניין האמריקאים.

בעניין המצרים - אנו אומרים כולנו, שכל מה שהובטח - קריים.

אינני רוצה לחשוב מה יהיה כאשר ידברו על נסיגה ב' או ג'. כל אחד - יש לו דעות ומחשבות משלו, ואמר או לא אמר מה שהוא חושב.

לגמרי במקרה ראיתי לפני היותו נשיא את אותו ניכסון, שבא

מהגולן ובמקרה הכרתי אותו לפני כן בגאנה, כאשר היה סגן הנשיא. הוא נכנס

ואמר: לו הייתי אני ישראלי - לא הייתי יורד מהגולן.

הוא לא אמר זאת משום שרצה להשיג כאן קולות. ודאי התרשם ממה שראה כאן והסבירו לו מה היה המצב למטה, כאשר הסורים ירו למעלה. ווודאי שאם אפשר לקבל מניכסון מכתב על כך - זה חשוב וטוב. אבל אני אומר שאנחנו חייבים לעשות את הכל למען הפרדת-הכחות, לא רק שאיני מקבל מה שרוזנבלום כותב, שהוא בוגד וכו'. אנשים אומרים שיש טענות אל קיסניגר ואז אומר אני לעצמי: האמריקאים שואלים אותי עליו שאלות. רק שלשום הופעתי בפני אחת הקבוצות שם (ואני מופיע בפני קבוצות שונות באמריקה) והם שואלים עליו שאלות ואני משיב להם: הוא אינו שר החוץ של ישראל, ופרס לזה שאינו שר החוץ של ישראל - הוא עשה למעננו במשך שלוש-ארבע השנים האחרונות דברים עצומים. ודאי שלא הוא בלבד, וודאי שבעזרת האדמיניסטרציה ובברכת-הנשיא והסכמתו. מי [redacted] היה מאמין בזה לפני כן?

אבל יש לזכור, שהוא אינו שר החוץ של ישראל, ואולי אפילו יש לו דעות אחרות משלנו. כי [redacted] מכיר אני גם אזרחים ישראלים שונים, שיש להם דעות שונות ויהודים שונים, שיש להם דעות שונות.

תפס אותי גי רוסשילד, ואמר לי דברים על כמה עניינים.

ביקשתי ממנו שיניח לי עכשיו.

אני יודע שהוא רואה מה קרה בחודשים האחרונים ונדמה לי

שצריך לומר שהמצב החמיר. זה איננו מצב של סטטוס-קוו. היום נדמה לי שהיה

גם כן משהו, שידינו תיחה על העליונה בו (קרוב אוירי בשמי סוריה). היפלנו

ארבעה מטוסים סוריים, אך זה מצב בו עומדים אנו על-סף-מלחמה.

ואנחנו, כל חודש, כל שעה שקטה בלי קרבנות ויריות ופגזים -

זה דבר גדול ועצום [redacted].

לכן, אני בעד זה שייעשה מצדנו כל מאמץ, גם אם יש בזה סיכון

של משהו. ודאי לא על חשבון הישועים שם; את זאת אינני אומר שצריך לעשות.

הישועים הטעובדה קיימת, ולא צריך שיהיו מחר במצור, בסכנה.

אמרנו שדרוש לנו הגולן כדי לשחרר מסכנה את הישועים

שהיו למטה. זו הסיבה העיקרית להיותנו בגולן, ולכן, את אלה ששלחנו לשבח למעלה -

איננו צריכים להכניס למצב של סכנה. אבל האם עכשיו אין סיכון כמצב?

אולי טוב יותר שאומר זאת כאן, מאשר בישיבת-הממשלה. לכן, אני בעד זה שייעשה

מאמץ עליון, עם סיכון, כדי להגיע להפרדת-כחות בגלל עצם הענין, בגלל הרצון

לשמור על הענין המצרי.

תמיד אמרנו שירדן רוצה בשלום, אבל היא לא תהיה הראשונה לעשות

את. מצרים צריכה להיות הראשונה. ועתה מתברר שמצרים יכולה להיות ראשונה, אם לא

תהיה מלחמה. אם אין מתח גדול יותר עם הסורים - יש סיכוי לכך. לכן, אנו צריכים

לראות את הענין כולו, גם את הענין האמריקאי ואיני מזלזל בו, ולולא זה - צריך

לדעת וחייבים לציין כל יום וערב, כמו [redacted] יהודי המשנן לעצמו את התפילות בכל

יום, שלא היינו רוצים להיכנס לקונפליקט עם האמריקאים וראינו אין הם ניסו

לעכב את הכסף שכבר הובטח לנו ואיך התנהגו היהודים שם.

איש מאתנו אינו חושב את ניכסון-לצדיק הכי גדול, שאינו יכול

לשנות עמדתו. ועתה עשו האמריקאים כמה דברים, שאפשר היה לראות בזה שינוי-עמדה.

לכן, לא משום שאני חור שכתורים, אלא מפני שאני חושב שלגופו של ענין, בגלל

המצרים ובגלל הענין הזה, לא של [redacted] פחד מהאמריקאים, אלא בגלל מה שרוצים אנו

עוד מהם, צריך לעשות כל מאמץ, בדיפלומטיה הטובה ביותר, וכמו"ם התקיף והגאה

ביותר, אבל צריך להיגמר העניין בהסדר, שיגיע להפרדת-כחות.

השר ש. פרס: כאשר אני חושב שבעיות הבטחון והמדיניות בראשונה - עומדות

בפנינו אני רואה לפני תמונה מהקודרות ביותר שהיו אי-פעם לישראל. אם מדברים כאן דברים אמתיים - ההתעצמות הערבית, הנשק החדש, העושר האי-סופי שלהם, הכספים הבלתי-מוגבלים שברשותם, וגם העם הערבי שנעשה יותר אישליגנטי, - אי-אפשר להכחיש זאת.

יש מידה יותר גדולה של אינטליגנציה בהתנהגות הערבית. אין לנו פתרונות לכל הקורה. כי כל זמן שיהיו רוסיים, שירצו להיות באזור וערבים שיהיו בקונפליקט עם ישראל, אין כל סיכוי שהמזרח התיכון יהיה רק בידי האמריקאים.

תמיד יהיו ערבים שיסתכלו לעבר רוסייה ורוסיים שינצלו אותם. ולחלום זה של קיסינג'ר, שיהיה מזרח-תיכון אמריקאי - אין כרגע שום יסוד.

אני מוכרח לכן לראות את הדברים כפי שהם. אילו הייתי יודע שמישהו שיתליף אותו יהיה כמוהו, אבל כאשר הוא ילך ויהיה מישח אחר והלחץ הערבי על מעורבות אמריקאית עמוקה והנכונות הרוסית לעשות משהו, שהיא חגבר - כל זה נותן אופציה גדולה יותר לערבים מאשר לאמריקאים.

מבחינה זו אין לי פתרונות קלים ואיני מוכן להשלות אף אחד אחר בזה. הטילים הם עתה בעלי טווח-ארוך וצפיפות גדולה, ואם מצמצמים קצת עניין האיכות האנושית שתמיד הצטיינו בה, וקוהארץ נעשית צרה ונעשה לנו צר מבחינה הגנתית להגן עליה, על כן מי שרואה פתרונות קלים - חי בחלומות שאין להם שום כיסוי.

יחד עם זאת, היו לנו תקופות לא פחות קודרות מאלה, ואחד הדברים שאני מסתכל בו והוא מדאיג אותי מאד, בהמשך לתמונה קודרת זו, שישנה עתה - שאיני יודע איך צה"ל מתקיים עתה. הוא מתוח על כל-כך הרבה חזיתות באופן כל-כך דק, שאי-אפשר להחזיק את המילואים כך זמן רב.

נשק חדש המגיע ארצה - מחייב כוח-אדם כשרוני יותר ויותר, כדי להחזיקו ולתפעל אותו ויותר ויותר אנשים צריכים לשרת בקבע.

גם אני חושב שאין לנו ברירה, אלא ללכת ולבקש מהאמריקאים נשק בחינם, אבל אני רואה אפילו את היום שבו המיטננטס של הנשק - המחירים היו כבדים יותר על כתפי ישראל וזה יקטין עצמאותה ויגביר תלותה בארה"ב.

אינני רואה שום דרך, אלא לנסות להרוויח זמן, וזה דרוש לנו שוב, בשנים הקרובות, אחר שש שנות-מלחמה. ואומר זאת כאן ואמרתי זאת בהרבה מקומות אחרים: אני רואה שבע-שנים שחלפו מאז מלחמת ששת-הימים כשבע שנות מלחמה וללא-הרף. אלה היו שלוש שנות מלחמת-ההתשה, לאחר שנת 1967, ואחר-כך היו כשנתיים של טירור, של כל מלחמת-הסירור שהיתה אכזרית וקשה מאד. היו לילות של נדודי-שנה וימים חסרי-מנוחה ואחר-כך מלחמת יום-הכיפורים, שלפי דעתי הסכס-ההפרדה עם מצרים שהיה כרוך בה - היה דבר מוצלח מאד, וזה נמדד לפי מה שכבר הרווחנו ממנו עד עתה. ועובדה היא, שחזית זו נירגעה. דבר זה הקל עלינו מאד.

אני מתאר לי מה היה היום מצבנו אילו המלחמה - מלחמת-ההתשה היתה מתנהלת בשתי החזיתות, אילו פנים היו לנו כאשר מאה אלף איש היו במילואים.

אנו בעצמנו איננו מעריכים כל-כך מה קרה לנו כאן.
אני חושב שמטרתנו המיידית צריכה להיות הפסקת האש בסוריה לזמן קצר או ארוך.
אינני בקי כל-כך בידיעות המודיעין, אבל גם בסוריה המצב לא
אחיד ויציב וקבוע כל-כך, ואפילו לא שאלו את אסאד. גם שם יש כל הזמן
תנודות. ברור לנו שזמן זה, בעיקר כשביל לבדוק ולראות אם אפשר לעשות משהו בענין
העליה - זה הדבר הפוזיטיבי ביותר שיכולים אנו לעשות עתה. אנו צריכים יותר
משלושה מיליון יהודים כאן.

איננו יכולים להחזיק את המשק ולא את הצבא עם שלושה מיליון
יהודים בלבד. לאור ההתעצמות הבלתי-רגילה וההתפשטות לא רק לשטח גדול כזה, אלא
למימדי מלחמה מסובכים כל כך - התווספו כלי-נשק ומימדים מלחמתיים יותר
מסובכים ואפילו החזקתם מחייבת התעצמות כזאת, שלא ידענו כמותה. אנו מוכרחים את
הזמן הזה לנצל. אם איני טועה, הנסיון מראה, שאם הסורים חתמו על אותם הסכמים
שחתמו, והייתה חתימה מפורשת שלהם - נדמה לי ששמרו על כך.

השר י. רבין: בזמני כאלוף פיקוד הצפון - לא כך היה.

השר ש. פרס: בהרבה מאד מקרים - כן נהגו כך.

(רה"מ ג. מאיר: מה עם הפגזות הישובים למטה?) אני יודע שהיתה אי-התאמה בין
המפות של הפסקת-האש כאותם מקומות, בינינו ובין הסורים, וזה
היה מקור לחילופי-אש בלתי-פוסקים.
אך לא אכנס לזה עתה. בסך הכל, די הרבה פעמים הם שמרו
על הסכמים שחתמו. ואנחנו צריכים לנצל את הזמן הזה בנושאים פנימיים, עליה
והתעצמות כי בלי זה אין לנו פתרון אמתי להתגבר מול הסכנות הגדולות שישנן ולהגיע
עם האמריקאים להסכם.

בלאו הכי איני רואה שאפשר להגיע במזרח התיכון לסטרוקטורה
אחת פרו-אמריקאית; זה שלום קיסנינגרי, שאינו ניתן להגשמה אלא לפרק-זמן מוגבל.
וצריך לבקש את החמורה העיקרית, שיכולים אנו לבקש, וזה נשק בלי-כסף. וזאת,
פשוט - כדי לעמוד מול הטכנולוגיה הסובייטית. היות וזמן זה הדרוש לנו לחידוש
ההעליה וקליטתה ומצד שני - להסכם עם האמריקאים, דבר שמגדיל תלותנו בארה"ב,
אבל אין ברירה וצריך לומר את הדברים כפי שהם ולשם זה צריך ללכת להפרדת-כחות
עם סוריה.

איני יודע אם זה ייעשה בשלב אחד או בשניים, אבל ההרגעה
הזאת דרושה לנו גם בפנים הארץ.

השר ת. כר-לב: אני רואה את הדברים כך: המגמות של האמריקאים הן די ברורות.
מה הסיכויים שלהם להשיג זאת, זה פתוח להערכות. אני חושב שמה
שנוגע למצרים וסעודיה, האפשרות שהאמריקאים ישיגו שם דריסת-
רגל ממשית, לפתרון בעיית הנפט, אפשרות זו נראית לי ריאלית.
אני מסכים עם שמעון, שלהוציא את הרוסים בכלל מהמזרח התיכון,
כולל סוריה, זה גם אצל קיסנינגר בודאי נחשב שלב ב' ולא ברור לו מה מידת יכולתו
לממש זאת, ומתי. אבל להגיע לפתרון בעיית הנפט עם הסכם מסודר ולקשור את מצרים
גם מבחינה כלכלית וגם מבחינת נשק לארה"ב - אני חושב שזה יעד ריאלי.

והמגמות האלה, בשלב הראשון, לדעתי, אינן עומדות בסחירה עם רצונותנו. וזאת - בתנאי אחד, שהסכמתם לא תחייב אותנו לויתורים, שלא נוכל להסכים להם, או במלים אחרות - שהשבת הישג אמריקאי זה לא תהיה על חשבוננו כמובן הישיר של המלה.

לפי מה שלמדתי מהסקירה של צביקה, אבן-הנגף המיידית להמשך הנסיון של קיסניגר להשיג את ההסדר הזה עם מצרים וסעודיה - זה ענין הפרדת-הכחות בינינו והסורים. ואם ההנחה הזאת נכונה - אז ההסכם הזה חשוב מאד לאמריקאים, הסכם-הפרדת-כחות שלנו עם הסורים ומבחינתנו יש לזה שני פנים: מצד אחד, אנחנו באמת נידרש כאן להגיע להסכם, ולהיות מוכנים לויתורים, ומצד שני - אנו יכולים לראות את עצמנו גם במידה מסויימת בעמדה של כוח. כי הדבר חשוב מאד לאמריקאים.

אני מציע שאת עמדת הכוח הזאת ננצל בכיוונים אלה, שמשנה ציין אותם כאן. הוא ציין ארבעה דברים: נשק, כסף לנשק ודלק וסיוע פוליטי.

השר מ. דיין: מדובר על המשנה דברים והדבר החמישי: איזו שהיא התחייבות מצדם לשלב ב' ביחס לטוריה וגם למצרים.

השר ח. בר-לב: לזה עוולא הגעתי. אני חותם על ארבע דברים אלה, ומיד אגיע לדבר החמישי.

עכשיו, מבחינתנו אנחנו יכולים לצאת מתוך הנחה, שכסופו של דבר, אם הסורים מתכוונים לכל האדמות הסוריות, כפי שהם קוראים לזה - זאת אומרת, לכל רמת-הגולן; אם מתכוונים הם לזה ברצינות ואנו מתכוונים ברצינות להחזיק את חלק איקס מהגולן - אזי לא נימלט מהתנגשות רצינית.

יכול להיות שאותו דבר נכון לגבי מצרים. אבל לגבי המצרים נדמה לי, שלפחות כרגע הדבר נראה פחות קונקרטי, כי מרחב-התמרון שלהם ושלנו הוא שם גדול יותר. ואיני מתכוון כאן לתמרון של גייסות, אלא של מ"מ.

ברמת-הגולן המרחב שלהם ושלנו מצומצם מאד. על כן אני מוכן ל צורך הדיון, להניח, שבמוקדם או במאוחר לא נימלט מהתנגשות צבאית שם. אבל מבחינתנו - איני רואה מה יצא לנו אם ההתנגשות הזאת תהיה כמוקדם.

וכרגע, אם איננו מגיעים להפרדת-כחות, אז ההתנגשות הזאת קיימת בצורת מלחמת-התשה, או משהו דומה לזה, כבר עתה. ואם הסיכוי הזה כמו מ"מ ייכשל - זה יגלוש להיקף גדול יותר, בין שאנו ניזרם או הם יזמו זאת או המהלכים יהיו כאלה או אחרים.

איני רואה שום טובה שתצמח לנו מזה. ובהתחשב בענין של האמריקאים לפתור את בעיית הפרדת-הכחות בינינו והסורים ככזה, שהם יוכלו להמשיך במהלך הדרומי שלהם - אני רואה כעובדה זו נקודת-זמן, שגם היא צריכה להביא אותנו למסקנה, שאין לנו שום סיבה להגיע עכשיו להתנגשות הזאת. על כן, אני חושב שעלינו לפעול למען הפרדת-כחות ולהיות מוכנים לויתור, שהגבול שלו העקרוני, כמו בגזרה המצרית, הוא ויתור כזה, שאם נעשה אותו ובכוא היום, בקו המסויים הזה תפרוץ מלחמה - מצבנו יהיה טוב.

רק הערב שמעתי על הנכונות לתת מכתב, אבל אני חושב שנכונות כזאת - אין לה ערך רב. הוא ודאי וודאי לא מחייב את הסורים. וכקושי הוא מחייב את ניכסון;

הסורים אינם מוכנים כרגע להסדר סופי, אפילו לא נקרא לזה "שלום", ונדמה לי שזה די ברור, אלא להסדר ללא נסיגה מלאה שלנו מרפת-הגולן. על כן, אני חושב שהדרך הזאת של כירור היכן רואים האמריקאים את הקו שאם נזוז עדין - הם לא ילחצו עלינו - זו דרך שנראית לי אולי אינפורמטיבית מעניינת, אבל לא הייתי מציע שנזוז לאיזה שהוא קו עקרוני שונה מהקו הסגול, על-סמך הודעה אמריקאית, אפילו ככתב, שהם לא יבואו אלינו כדרישות נוספות. לעומת זאת, אני חושב שלמען הפרדת-כחות פשוטה, בלי-סוף, בלי בליג'רנסי, ובלי אילו שהן התחייבויות נוספות, אני סבור שאם אי-אפשר להגיע עם הסורים להפרדת-כחות כזאת - מבלי שנעשה איזה שהוא ויתור לאורך הקו הסגול, הרי ההשגה של הפרדת-כחות מצדיקה מצדנו ויתור מצד זה של קו הסגול, שאינו מחייב אותנו להערכות צבאית נחותה. לדוגמא - קונייטרה, זה בדיוק מק מצב כזה, לפי הערכתי.

אם לא מדובר על הגבול מערבה לקונייטרה ועל הכביש שהולך לאורך הקו הסגול, אלא על אותו חלק של העיר, שהוא היום הרוס, אני חושב שאם אפשר במחיר זה להגיע להפרדת-כחות - אנו חייבים ללכת לזה.

אינני מתעלם מכך, שיש כזה שינוי מעמדתנו, שאיננו מותרים על שטחים מערבה לקו הסגול, אבל אם יתברר שבלי זה אי-אפשר להגיע להפרדת-כחות - אני חושב שזה ויתור מוצדק ומדובר כפי שמשה אמר: לא בכניסת צבא, אלא ישוב על-ידי אזרחים, אזור שהוא בשליטת או"מ ואחר-כך, אם ~~היום~~ קיים "נו-מנס-לאנד" בינינו וכינם - בין שני קווים אלה, הקווים הסגולים, יתכן שבאזור זה של קונייטרה צריך להרחיב אותו ולכלול תתיכה של קונייטרה מצד אחד ואת הקו הסגול המזרחי להזיז גם כן, וליצור אזור יותר רחב בשליטה של או"מ, שהסורים יוכלו להיכנס לשם עם אזרחים, אבל לא עם צבא.

מבחינתם - זה הישג עצום, שיוכלו בהחלט להציגו בפני העם שלהם: קונייטרה הוחזרה. מבחינתנו זה ויתור עקרוני כזה, שגם אותו צריך להציע וויזווי קיסינג'ר להשגת הקונצפציות הללו, שאנו צריכים להשיג מהאמריקאים. מבחינת המו"מ אני מציע שלא ~~נניח~~ נניח לקיסינג'ר לראות מיד את האפשרות הזאת של קונייטרה כדבר מוכן מאליו. הייתי מציע שקודם-כל ננסה באמת למצוא עד הסוף את האפשרות של נסיגה שלנו עד הקו הסגול. אני אומר זאת משתי סיבות:

1. כאשר יעלה באמת ענין קונייטרה מצדנו על השולחן -

קיסינג'ר יבין באמת שזה מבחינתנו ויתור גדול מאד ועבור ויתור כזה הוא צריך לתת תמורה;

2. סיבה שנייה, שגם מצפונית וגם עניינית - אנו באמת נדע

ונרגיש שלא מכרנו זאת מוקדם מדי ולא ויתרנו על כך, אלא כאשר ילבר, שבלי זה - לא הולך. כי נכון שכל החומר המודיעיני מצביע על כך, שבלי ויתור מערבה לקו הסגול - אין סיכוי. אבל הדבר הזה עוד לא עמד במבחן המציאות, ולא שמענו זאת בסיבוב זה, במזרח התיכון, של קיסינג'ר.

אני מציע להעמיד זאת במבחן. אם יתברר שזה ~~לא~~ לא הולך, אז

זו תמורה שיכולים אנו לשלם בלי שמצבנו הצבאי יורע. אם גם כזה אי-אפשר להגיע

להפרדת-כחות ונידרש לויתורים שיש להם משמעות צבאית במקום, אני חושב שלזה איננו יכולים להסכים.

רה"מ ג. מאיר: לכל קוניטרה יכולים אנו ללכת?

השר ח. בר-לב: אמרתי: הגבעות, לפי דעתי, לא באות בחשבון ולא הכביש, שישנו שם לאורך הקו. וודאי נסעת שם ומכירה את את השטח.

השר י. אלון: קיסינג'ור יכול לומר, שנשלול שם כביש חדש.

השר ח. בר-לב: איני יודע. על כך גם כן איני חושב שזה היה מרע שבנו הצבאי. אם אנו יושבים על חל אבו-מידע, ועל התילים למעלה - גם היום זה הקו הראשון. אם הסורים מחילים במלחמה, שם אנו יושבים עם הכחות העיקריים שלנו. זה מה שנראה לי עכשיו.

השר פ. ספיר: הגבעות חולשות על קוניטרה?

השר ח. בר-לב: כן. על קוניטרה ועל מזרחה מקוניטרה. זה כולו מין עמק כזה. שמעון הביע הערכתו לקושי שעומד בו צה"ל עתה, ולקושי שהעם עומד בו עתה. כל זה נכון. אבל אני חושב שעם כל הקשיים האלה, צה"ל והעם שלנו, מסוגלים לעמוד בזה, כאשר הם יודעים שמה שנדרש מהם זה דבר בלתי-סביר. מכחינה זו אני מקוּרָח לומר, שאני כהחלט מכיר בחומרה שבמצבנו, וברצינותו, אבל בשום אופן איני יכול לראות את צבאות-ערב, לא את מצרים ולא את הסורים - לא היום ולא בעתיד הנראה לעין, כאלה שבכוח יוכלו לדחוף אותנו מקוויים טובים.

השר ש. פרס: אני מקווה שלא התרשמת שאני כדעה כזאת.

השר ח. בר-לב: לא, לא. על כן, אני חושב שאנו חייבים לעשות את הסביר, אבל אם הסביר עדיין לא יאפשר להגיע להפרדת-כחות, אני חושב שאז צריך לקחת זאת ונוכל לקחת זאת. כי לשבת קילומטר אחד מהקו ולוותר על גבעות אלה אני חושב שברמה אין לנו את מרחב-הנשימה הזה.

השר י. רבין: יש לי שני חסרונות: א. איני בטוח שקראתי את כל החומר; ב. באתי אחר דברי שר הבטחון, אבל מתוך החומר שקראתי - אני מבין שמה שמדריך את האמריקאים - זה סיכוי להגיע לאיזו שהיא הערכות-אמריקאית, בעיקרה במצרים, סעודיה והסביבה ולשם-כך הם צריכים את הפרדת-הכחות. אני מקווה שקיסינג'ור לא חושב שהוא יכול להוציא את הרוסים מסוריה, אבל יכול להיות שאני טועה. גם בזה הוא מאמין?

רה"מ ג. מאיר: לא מיד.

השר י. אלון: באחרונה יש איזה תזוזה אצלו בעניין זה.

השר י. רבין: אני מקווה שלא...

רה"מ ג. מאיר: אני חוששת שהוא חולם לא רק שאח סוריה יעזבו אלא גם את עיראק...

השר י. רבין: אנו נמצאים באיזה מין "פלאן" אמריקאי, קיסינג'רי כזה, והשאלה - היכן אנתנו בחוץ זה.

אין לי ספק ולצדדי הרב איני רואה שליט ערבי כלשהו, בעתיד הנראה לעין, שבא לעשות אתנו שלום, או איזה שהוא הסדר.

אני בספק אם הוא בא לעשות אתנו הסדר של ביטול-לוחמה אמתי. מצד שני, אני חושב שעלינו לקדם כל דרך, אם אפשר לא להחיש לחימה. כרגע זה קונקרטי בגזרה הסורית. איני רואה מה יכולים אנו להרוויח ממלחמה מוגבלת, או מהידוש לחימה בקנה-מידה גדול. מאחר ויש כאן ידיעות על רצון שלו עם מגמה אמריקאית - נשאלת השאלה אם אפשר להפוך זאת לאיזה שהוא מנוף, ליצור מצב של רווח-זמן, כי ביסודו של דבר - אם אי-פעם נגיע לכיטול-לוחמה או נחקדם לשלום - זה כההליך אטי מורג של השתנות-תנאים באזור, ולא מגמה מכוונת של איזה שליט ערבי להגיע להסדר אתנו.

נדמה לי, שבכל זאת יש שוני מהותי בין מצרים וסוריה. אם באמת יסתמן שמצרים הולכת יותר לנושא הפיתוח - זה לא אומר שהיא תוותר על תביעתה לנסיגה ישראלית מכל השטחים; בענין זה לא יהיה שוני בין סדאת ואסאד. שניהם יתבעו זאת באותה מידה. השאלה מה תהיה מידת הלחץ של המצרים למימוש הענין מול מידת הלחץ הסורית למימוש הענין.

הסיכוי שבמימוש המדיניות האמריקאית - אולי הלחץ המצרי יפחת. לו יכולנו להגיע לאיזו שהיא הרחקה במגמות בין מצרים וסוריה - הייתי רואה זאת כדבר חיוני.

על כן, לחפש היום התחייבויות ערביות - אני חושב שחבל על המאמץ. זה מצב שאני חושב שספק אם ניתן להשיג בו את הדבר הזה, כלומר: אפשר להשיג הסכם זמני, אבל איני מאמין שאפשר להשיג מהערבים התחייבות ממשית למצבים שפירושם כיטול-לוחמה או התקדמות לשלום.

על כן, הייתי אומר שחיפוש הדרך הטובה ביותר הוא להסתמך באמריקאים ככל-האפשר. וכאן אני מגיע למשהו, ולא שאני מחשיב מכתב של ניקסון, לא שאני אומר שמדינת-ישראל צריכה להשתית בטחונה על כן, אבל אם אפשר להגיע להבנה אמריקאית על קווים, אני לא רואה/ואת כפסול, אלא להיפך: (רה"מ ג. מאיר: כפסול?!!) ודאי שלא. אני לא הייתי מציע לנו להישען על-כך, אלא להתרכז בנשק וכסף וכל הקשור בנושא זה. איני יודע אם אפשר להגיע דרך האמריקאים או בלי האמריקאים להידברות טובה יותר עם המצרים. אבל יש כאן, לפי מה שמסתמן ושמעתי מצביק'ה בכל זאת מגמות שונות ויש לנו ענין שהמדיניות האמריקאית בנושא המצרי, הנושא הדרומי שלנו - כן הצליח.

מה המחיר שכדאי לשלם בעד זה: אני חושב שגם אם בלי-ברירה צריך לחרוג מהקו הסגול, אבל לקבל את כל יתר הדברים מהאמריקאים - לא הייתי אומר היום "לאו". ושוב, במושגים כפי שהוזכרו כאן, במקום שהוא סימלי, שאין לו משמעות צבאית, במקום שהוא בקיצור - קונייסרה, כפי שהועלה כאן. דבר שלא יבטיח שלא תחודש האש, אלא אולי דוחה זאת להרבה זמן ואולי לפחות זמן. אבל אני לא רואה מה נרוויח אם לא נגיע להסכם-הפרדת-כחות. אם זה המחיר ויש לזה תמורה, כפי

שאמותי במישור הישראלי-אמריקאי, ואולי גם במישור האמריקאי-ישראלי-מצרי - כדאי הדבר.

השר א. יריב: אני חושב שיש מידת הסכמה בין כולנו, וגם אני חושב כך, שמבחינת המגמות האסטרטגיות שלנו, - יש לנו עניין להגיע להסכם-הפרדה עם מה שזה יכול לתת לנו, עם אותה הפסקת-אש שיוכל לתת לנו, כשזה מלווה הבנה מכסימלית שניתן להשיגה עם האמריקאים לטווח יותר ארוך, בעיקר בנושאים אלה, שאנו מעריכים שהם היוניים לנו, לקראת לפחות השנים הקרובות. אבל אני חושב שאסור לנו להתעלם מהנסיון שהיה לנו בכל זאת במגע עם האיש, המנהל את הגישור הזה ביננו והסורים. ועל כך, אני חושב שעלינו להבדיל בין הסגסות האסטרטגיות והצעדים הטקטיים. אין לנו שוםסכחון, גם על-פי הידיעות, שאם נסכים בסיכוב הראשון עםקיסנינגר, שנהיה מוכנים לוותר את הויתור באזור קונייטרה, שזה יהיה הדבר שיתקבל על-ידי הסודים, או שהוא יצליח אפילו בעזרת האלג'יריים והמצרים לשכנע את הסורים, שעל זה יעשו את הסכם-ההפרדה.

השר י. רבין: לא דובר כאן על סקטיקה.

השר א. אבן: איש לא הציע שבשלב ראשון מוכרחים להגיע לכך.

רה"מ ג. מאיר: שלב ראשון היה כבר. אתם טועים כאן, כי שלבים ראשונים היו ~~בשלב הראשון~~ כבר. יש לי שדר ממנו מ-3 באפריל, בו הוא מדבר כבר על מעבר לשלב הראשון. הוא בא לקבל תשובה ולא להתחיל במו"מ.

השר א. יריב: ואז איננו יכולים להתעלם מהמצב הזה, או אסור להתעלם מאפשרות שעשינו צעד ואין שום כטחון שצעד זה יתקבל על-ידי הסורים, ואז נהיה צפויים לכל התאורים המקובלים עליו, ונחיה צפויים לעשות עוד ויתור. כפי שלמדנו מהנסיון - איננו יכולים להתעלם מהמצב הטקטי המשפיע מאד על מהלכיו. גם אני אומר: והיה ואנו עושים אתהמאבק ומוכנים במחיר ומחור יוקרתי (ואיני מזלזל גם בזה) מבחינת הסודים זו יוקרה גדולה, וכמובן שבעיית השבויים גם היא צריכה להיפתר כאן.

השר ח. בר-לב: ישנו עניין השבויים הפצועים.

השר א. יריב: כל עניין השבויים.

רה"מ ג. מאיר: על כך אין חילוקי-דעות.

השר א. יריב: אם נזכור גם את האספקט של השלבים הטקטיים ונוכח, במחיר ויתור יוקרתי להשיג הפסקת-אש עם הסורים וגם להשיג התחייבות אמריקאית לטווח ארוך יותר, אזי אני רואה זאת כדבר מוצדק. אבל אני מאד חושש, שאנו צריכים

29.4.74. י-ס.

השר א. יריב:

לזכור ולא להימצא במצב, שעשינו את הויתור באזור קוניסרה ואסאד נשאר בשלו. ואז, בהחלט אפשרי שקיסינג'ר יחזור ויאמר: רבותי, יש לי חדשות בשבילכם...

השר פ. ספיר: אפשר אז לומר: זה כן וויתור לא.

השר א. יריב: אינם צריכים לשכוח, שכויתור שלנו על כל השטח עד הקו הסגול - יש גם כן ויתור לא כל-כך קטן...

השר ח. בר-לב: לא הבינתי את התיזה שלך, שהוא בא לקבל מאתנו תשובה. אולי חסר לי כאן קטע של ידיעת הדברים.

השר א. אבן: שזה בלתי-אפשרי בלי קוניסרה, הוא אמר לפני חמשה שבועות.

רה"מ ג. מאיר: בשיחה שהיתה לאבן עם קיסינג'ר בחודש מרץ, בעצם הוא אמר זאת כבר אז. ב-3 באפריל היה שדר בעניין זה, אבל בשיחה זו עם אבן ב-19 במרץ הוא אמר זאת (רה"מ קוראת את הקטע במקורו).

פירוש הדבר, שהוא אמר מה שהוא אמר לנו כאשר היה כאן. הוא לא חושב שאנחנו יכולים ללכת לשלבים עם הסורים. אנחנו צריכים ללכת עכשיו לקו ולראות זאת כקו האחרון. על זה הוא אמר: ישנו רק קו אחד.

מר אלי מזרחי: זה מה שהוא אמר לשר הבטחון; (מגיש לראש-הממשלה את המברק, לעיונה).

השר י. רבין: כאשר הוא אמר "קו אחרון" - מאיזו נקודה-מוצא היה זה? זה המקובל על הסורים או על האמריקאים?

רה"מ ג. מאיר: הוא אמר את הקונצפציה ליד שולחן זה. כאשר אמרנו שאם נוותר עכשיו - מה יהיה כאשר נגיע לשלום? הוא אמר אז שלא יהיה דבר כזה. אבל הסורים יש רק תזוזה אחת, וזה הכל.

השר י. רבין: על-סמך מה הוא אמר זאת?

השר פ. דיין: סכנת-שלום לא קיימת.

רה"מ ג. מאיר: איני יודעת על-סמך מה הוא אמר זאת. הוא אמר שאיננו צריכים לחשוב שזה יהיה כמו עם המצרים, שזזנו, אבל השכל מחייב וכן מה שאנחנו אומרים מחייב שזה עדיין איננו הסוף. לעומת זאת - הוא אמר שבסוריה, הקו הזה סופי ולא תהיה עוד תזוזה.

אינני יודעת על-סמך מה הוא אומר זאת. איני יודעת ואני מ תארת לי, שלאסאד לא יאמר זאת. ומה יהיה כאשר אסאד יאמר: נו? - איני יודעת, ואו שקיסינג'ר לא יהיה כבר או שישנה דעתו, או שהרוסים עוד ישבו שם. היום קראתי באיזה מקום, שיש כבר שלושת-אלפים רוסים בסוריה. יכול להיות שישנם כבר חמשת-אלפים, ובעוד שבוע או פחות מזה ישתנה המספר. ואז הוא יבוא אלינו ויאמר: הרוסים יושבש שם וכו' וכו'...

אני רוצה לסכך כאן משהו, ואלי, חן לי בבקשה את המעטפה שמונחת על שולחני.

קבלתי זאת לפנות-ערב, ואקרא בפניכם את המכתב. (רה"מ קוראת את המכתב שהתקבל מד"ר קיסניגר, כלשונו בשפה האנגלית).

עלי לומר לכם, שזה כבר אינו מכתב מניכסון או משהו אחר, אלא את זה כותב קיסניגר בעצמו...

הוא כותב כל זאת אחר שהיתה לו שיתה כאן אתנו, ודדו הראה לו מפה ואחר שאבן היה בואשינגטון ומשה היה בואשינגטון ואחר שיחות אינסופיות עם שמחה...

אך מה ששיגע אותי עד הסוף, זה ענין ה"אויב" קטיב ג'אג' מענט". כאשר מקבלים החלטה, אחר האסון בקריה-שמונה, כשקריה-שמונה אינה נזכרת בו כלל וישנו **...** בינוי לישראל ואמריקה מצביעה בעד זה - את זה הוא מכנה "דה בעסט אויבג' קטיב ג'עג' מענט"...

The best objective judgment

השר י. אלון: איני חושב שזו השעה להיכנס לניתוח כולל. יש דברים שאני מסכים בהם עם מה שנאמר לפני, אם כי לא כולם ויש דברים, שיש לי בהם הדגשים אחרים.

ביטחון המדינה 90 שנה

לפי דעתי, הויכות על קונייטרה הוא תאורטי

קראתי שקיסניגר כבר הכטיח לסורים את קונייטרה. ולפי דעתי; גם קיסניגר וגם הסורים את קונייטרה רואים כדבר נחוץ.

ביטחון המדינה 90 שנה

הרי בשלושה מסמכים חוזרים ראיתי זאת, כזה מופיע בתאריכים שונים. גם העתונות בארץ כתבה על כך, ברוך השם. והעחו-פות שלנו ממלא הפקידים עצמאיים כדברים אלה...

יש לי הרגשה, שאנו **...** דנים כאן על נושא שהוא כבר מחוץ לביקורת ופיקוח שלנו במו"מ, אם כי אפשר כמובן, מטעמים טקטיים להכביד עליו. אבל איני נכנס עתה לטקטיקה.

דבר שני: בלי שאני מסיק כרגע מסקנה, אם פירושו של דבר "עמק קונייטרה" - אז פירושו של דבר החלטה על שלושה ישובים אלה, שיהיו פחות שלושה ישובים שם. אני מרשה לעצמי לומר, שזה לא יתעורר על פחות מאשר עמק קונייטרה, כי בכל פעם יאמרו: מה, על עוד רובע כעיר אנו נשכור את המו"מ? לכן, זה אומר - שלושה קיבוצים שנמצאים פחות או יותר בקו הראשון, שעיקר קרקעותיהם שם, אם כי הם מסוקמים על **...** הגבעות, מאחור, אבל עיקר קרקעותיהם נמצאות בעמק קונייטרה. ואז פירוש הדבר, שאולי מכתירת יוקרה, בשביל לשמור על בתים עם גבות, הם לא יורדו, אבל הם נשארים שם ללא בסיס קרקעי, שיובלו להחקיים כישובים חקלאיים.

ועתה, יש לי הערכה מאד פאסימית לגבי העמדה האמריקאית. עם כל הכבוד לקיסניגר, ותמיד התקוממתי נגד השמצתו בעתונות, אנו יודעים בכל זאת את האינטרסים שמדריכים אותו. יש הרבה ישראלים החושבים כמוהו ואפילו על ויתורים גדולים יותר... כאשר הם אינם שרי-חוץ של מצרים... לפי הערכת וידיעתי, האמריקאים התחייבו בפני מדינות-ערב כולן להחזיר אותנו לקווים שקדמו למלחמת ששת-הימים. כאשר תהיה **...**

קונסולטציה של השלב הראשון, וסדאת יחליט להתחיל לפעול על השלב השני, מאותם נימוקים יסכימו לשלב שני. מתי זה יהיה - אינני יודע.

יכול להיות שזה יהיה אחר גמר ניקוי-התעלה, או לפני שיפעילו

אותה, כאמצעי-לחץ. ואז, כמובן, היות ויש כאן כלים-שלוכים, סדאת לא יוכל לעשות זאת לבדו, בלי מעשה מקביל מצד סודיה ובמשך הזמן ירדן, ואין זה סוד שהירדנים נקטו בעמדה של "אף-שעל". ואם כן לוותר על איזה שעל - אזי תמורת שעל נגדי, שנוותר אנו.

אם כן, אינני אומר שזה לא יוותרו על אף שעל ואולי לאילו

שהם חיקונים לטרונים יסכימו; לפולברייט היתה בשעתו איזו הצעה, ואני חושב שבסופו של דבר זו גם מחשבתו של קיסנינגר, שישראל תוותר על שטחים תמורת פירוזים מוקרים, בערבויות אמריקאיות.

אם כן, שלב ראשון של ערכות אמריקאית זה מכתב של ניקסון.

אינני מזלזל במכתב של ניקסון, אבל כבר הסתפקנו בעבר בכמה וכמה מכתבים כאלה במשך השנים האחרונות ובכמה ממורנדום אוף אנדרסטנדינג...

רה"מ ג. מאיר: על אחד המכתבים אמר קיסנינגר, שלו היה הוא כוואשינגטון באותו הזמן - לא היה נותן לנשיא לכתוב מכתב כזה, משום שלא יקויים. סוסקו היה זה שכתב זאת אז.

השר י. אלון: עמדתי לצטט אותו על עוד מסמך שכתב. איני מצטער על אף מכתב שנכתב ועל כל ממורנדום או כל פסיק ומלה שנכתבו.

ובכל זאת, - זו מערכת-יחסים עם מחוייבות מיוחדת שיש לארה"ב כלפי ישראל ועם קהיליה יהודית באמריקה. אמנם, זה אינו כוח אבסולוטי. אייזנהאור צפצף עלינו... ניקסון, קשה לו לצפצף עלינו. אבל כמה שנים צפויות לו עוד כביח הלבן? אני דובר שעל כל ממורנדום אוף אנדרסטנדינג לפחות שלוש

Memorandum of understanding

פעמים במשך השנה האחרונה קיסנינגר אמר, שזה לא שוה. שום דבר. הוא אמר זאת בכוונה, כדי להכניס זאת לפרטיכל. אנחנו הגבנו על כך בזמנו, אבל אני מוכרח לומר לזכותו, שאמר לנו זאת בגילוי-לב גמור, בנוכחות כל האמריקאים סביבו.

קיסנינגר נכנס לשלב, שהוא אישית כבר נעשה פגיע. לו אסור כבר

להיכשל בשום צעד שהוא נוקט בו. כל שר-חוץ נותלי בעולם יכול לזכות בהישגים ולספוג כשלונות וזה נורמלי וסופגים כשלוך ונערכים לקראת צעדים נוספים. אבל הוא "מחולל נסים" והוא כל-כך משועבד לצורך שלו לסיים כל סיכוכ בהסכם - עד כדי כך, שהוא מדאיג אותי. ואת מחיר ההישגים - לא הוא יקבע, אלא הרוסים הם הקובעים זאת. מפסיק שהרוסים קובעים מחיר גבוה יותר מאשר אפילו סדאת מוכן לתת, כדי שכבר באותו הרגע ירגישו הערבים אי-נוחות; הסובייטים מוכנים לדרוש, וכי כיצד אתה מוותר?... ותארו לכם את עצמנו במקומו?

אתם לא תחשדו כי כאנטי-אמריקאיות מוגזמת ולא בהגזמה בכוחנו

ועוצמתנו. ובכל זאת - אני אומר לכם שזו אגדה... יש לו טקטיקה להרוויח זמן. אני חושב שמבחינה טקטית - זה נכון. זה על-פי האימרה הידועה, שגרוויח תחילה שנה או שנה-וחצי ונראה מה יהיה הלאה. הוא אינו חייב כל החיים לעסוק בענייני-חוץ של ארה"ב, ואני מאד-מאד מודאג, ביחוד מהסורים. כי עם המצרים עוד יש לנו

אפשרות של התמקחות על מרחבים עצומים. ברמת-הגולן המרחבים מאד מוגבלים. אני חושב שכמה מאתנו טועים כאשר רוצים הם להסביר חשיבות אחיזתנו ברמה, כאשר אומרים הם שלא נחזור למצב ממנו יכולים להפגיו את עמק-החולה. זה כבר לא רלבנטי היום. היום אפשר להפגיו גם את חיפה. זה לא נוח מבחינה פוליטית, כי זה מסבך אותם בפעולת-תגמול עמוקה שלנו. ומלבד זאת, אנו מקימים ישובים חדשים ברמה ואין הכולל את מפגיו את כפר-סולד, או את שמיר או מקום אחר.

אחיזתנו ברמת הגולן גורלית לגבי צפון-ארץ-ישראל ומקורות-המים וראינו כבר מה פירוש מסוח גדולות של שריון, ארטילריה וטילי קרקע-קרקע או קרקע-אוויר, וכל מה שדובר עליו כאן.

על כן, אני מודאג כל כך, כמו כל אחד מכם, לא יותר ולא

פחות.

אני רוצה לומר לכם: אין לנו מנוס מאשר הפעם להמר ואני מחזק בזה איזו תיזה שרמז עליה חיים בר-לב; עלינו להמר במידה מסויימת (ואינני הרפתקן) כדי להוציא לו הפעם את הנשמה, עד כדי כך שנסכן הפעם במידה מסויימת הצלחת שליחותו, שלא נהיה אתו הפעם כל-כך אינטימיים, כמובן זה שאנו מבוהלים מחידוש-המלחמה או מלחמת-החשה.

אינני אומר שלא ידרוש מאתנו הזדה אף-ישוב, כי הסלא יסכימו במילא לשלום. אבל לפני מלחמת יום הכיפורים- איש לא חשב שנגיע אתם אפילו לדיבור על הפרדת-כחות. האם תמיד הבעת' ישלוט שם? כבר עתה - לא רק הקיצוניים שולטים בדמשק. והאינטרסים האמריקאים גדלים והולכים שם. דור שאיני יכול להקל בהם ראש, ואני מעדיף נוכחות אמריקאית מאשר נוכחותם של אחרים שם.

הציר קאהיר-ריאד, ולא רק למפרץ הפרסי, זה נכס עצום לישראל, עם כל הסכנות האורבות לנו בזה.

איני בטוח אם אפשר להגיע היום עם האמריקאים לידי הידברות על הגכולות הסופיים בינינו ובין סוריה אובינינו והמצרים.

אני חושב שמה צודק כאשר הוא קושר שתי חזיתות אלה, לא רק משום ששתיהן היו פעילות ביום הכיפורים, אלא בגלל הקשר שנוצר כתוצאה מהמלחמה בין קאהיר ודמשק, והתלות היחסית של קאהיר כמה שתעשה דמשק, מבחינת דעת הקהל הערבית.

השאלה היא אם איננו יכולים להגיע הפעם או להתקדם הפעם לקראת חוזה עם ארה"ב ולא מכתב בלבד, עם כל הרספקט שלי למכתב, בנושאים שהזכירו כאן משה וחיים, ואפשר להוסיף - אם נשקול טוב, כמה וכמה נושאים חשובים, שיש לנו לגבי בסחון ישראל ויכולת כושר-נשימתה הכלכלית והפוליטית. זה לא ייגמר בכך. אני מודה שארגיש עצמי במצב קשה אם בינינו והסכס הפרדה-הכחות יעמוד פרבר אחד בקונייטרה. זה לא ייגמר כך. זה לפחות כל קונייטרה וזה עמק-קונייטרה בחלקים מסויימים.

המפה שהגישו הסורים, אפילו אם היא תשופר קצת, צריך שקייסינגר ידע שעל זה אין מה לדבר אפילו אם תהיה מלחמה. גם לקייסינגר יש מגבלות.

רה"מ ג. מאיר: היכן כאן הישובים שלנו, לפי המפה?

השר י. אלון: מרות-הגולן בצפון, עד רמת-מגשימים בדרום. זה עמוק מאד.

השר י. אלון:

אני מדבר על הקו הסורי. הם רוצים לעצמם את מרחב השטח שבין שני הקווים האדומים שעל המפה. (מראה על המפה). ישנו כאן קו-החיץ הבינלאומי (הירוק) ויש כאן קו אחר שלנו. אילו עמדנו אתם בפני חוזה-שלום קבוע, ואי-לוחמה והיינו צריכים לדבר על הישגים שונים - הייתי תומך עקרונית בזה.

על כן, אני חוזה שהפעם זה יהיה קשה. הוא לא במקרה שלח מכתב כזה. הוא יודע לאיזה מצב רוח הוא מגיע כאן. הוא שמע מה שאמרת וקמה מאתנו אמרו על זיקתם לגולן וזיקת הגולן לנו. הם לא ע אידיולוגים והוא תופס את העניין.

על כן, עלינו לנקוט הפעם בקונדוקשה, שלא סותם את הדרך, אבל מנמיך את המחיר שעלינו לשלם ומעלה את המחיר שהאמריקאים צריכים לשלם ויכולים לשלם. כי הוא מעריך, שקיום ישראל כזאת ובעל כושר-הגנה זה בכל זאת יותר נכס ממעמסה. כי למרות שהסוכייטים הם האנטי-ישראלים הגדולים ביותר והצרפתים - הכוגדים הגדולים ביותר והאמריקאים - ששלחו אלינו רכבת-אווירית של נשק, האמריקאים הם היום הם הגורם הקובע במזרח התיכון, יותר מכל האחרים, גם משום שהאמריקאים יכולים לעזור יותר לפיתוח ארצותיהם של הערבים וגם משום שאמריקה יכולה, אם לא להרגיע אותה, לפחות לשכנע אותה לעשות ויתורים גדולים יותר.

ד"ר מ. ג. מאיר: קיסי נגר אמר: אם הם רוצים הכטחות - שילכו אל הרוסים, אבל אם הם רוצים טריטוריות - הוא הכתובת לכך..

השר י. אלון: אני בעד זה שנעשה מאמץ עליון להגיע להפרדת-כוחות. זה מאד חשוב אפילו אם זה יתן לנו חצי-שנה או שנה של נשימה. איני יודע, אבל העניין המצוי קיים כבר שלושה חדשים וזה לא רע, זה טוב.

אינני רוצה שיסאר ספק, שלא נסכים בשום אופן למשקיפים במקום ליונ"ף. לא שאני חושב ששכוח-תירום של או"מ מסוגל לבלום התקפות של סוריה, אלא מבחינה פוליטית זה הבדל מהותי. כמו-כן צריכה להיות התחייבות מראש, שהצבת כוח-או"מ אינו עניין של חצי-שנה, ויאריכו שוב לחצי-שנה כמצרים. כאן עלינו להיות ערים יותר מאשר היינו ולדאוג מראש שהנוכחות של כוח חרוט של או"מ לא תהיה מוגבלת מדי בזמן. כי הסורים עלולים להשתמש בזה לרעה יותר מאשר המצרים. כלומר, לסיכום עלי לתור כך: צריך לדחות את ההצעות הסוריות על הסף. צריך להתמקח קשה על מרחב-ההפרדה. עקרונית אינני מתנגד שהשטח בין הקווים, שטח ההפקר, יורחב לשני הכיוונים, על-מנת שכוח האו"מ יוכל להתכסס יותר בנוכחותו בשטח. (ואני רחוק מלהיות בקי בזה). יכול להיות שאת קונייסטרה הפסדנו כבר. אני כמעט בטוח בזה שאינה קיימת כבר בשבילנו... לכן, ניאבק על כל בית ושכונה ורחוב, ובעיקר להשיג מחוייבות אמריקאית הרבה יותר רצינית ומשמעותית בשבילנו.

הוא מוכרח להשיג איזה הישג וגם אנו מהווים גורם בהישג זה. כלעדינו אין לו את ההישג הזה.

הערה אישית: בעקבות מה שאמר משה דיין, גם אני בעד הקמת-משלה חדשה מהר ולטובת העניין. אבל כל עוד אין אפשרות ממשלה חדשה, קיימת ממשלה זו וכל-אחד מאתנו, בין שהוא יושב ליד שולחן זה או לא, הוזמן לישיבה זו - צריך לתרום תרומתו בזמן שיידרש.

השר י. גלילי: המצוקה שלי היא בזה, שאני מודאג עד הקצה לגבי מידת- הנכונות שלנו להאבק על המאחזים ההתישבותיים ברמת-הגולן. אינני אומר זאת לגבי מה שנבע מדברי החברים סביב שולחן זה; שלא תהיה בזה טעות.

אני נפגש בתופעה זו אפילו בגופים ההתישבותיים. אני נפגש בזה בבקעת-ברנר, ובמנרה.

השר ת. בר-לב: באיזה הקשר?

השר י. גלילי: כהקשר זה שאומרים: מוצדקת אחיזה צבאית ברמה, אבל לא מוצדקת אחיזה התישבותית שם. אומרים שצריך לחדול מהענין של הזזת ישובים למרחק מהגבולות על-מנת שיהיו יעדים להפגזה. אומרים שמוכנים לרדת מרמת-הגולן מבחינה התישבותית. זה מה שאומרים.

לא נקבתי בשמות גופים אחרים, הכאתי דוגמאות מהקיבוץ המאוחד.

אני חושב שזו אחת התוצאות העמוקות של ההלם שקבלנו כמלחמת יום הכיפורים, של אימה, של הקזת-דמים, ואיני מגנה זאת. לא שאני מעמיד פני בר- כוכבא...

לכן, בכסיס התלבסותי - ישנה הדאגה הזאת.

אני מרגיש שהנושא עומד לא בהקשר שבינינו והסורים אלא בהקשר שבינינו והאמריקאים, מפני שאנחנו מובנים לפי החלטות הממשלה שנתקבלו עד כה, על התזוזה מן המובלעת במסגרת של הסדר הפרדה-כחות, שעוד לא ברור אם הסורים יסתפקו בזה בכלל, ושיש להם וראי תביעות שקושרות את מהלך ההסדר החלקי עם התחייבות לנסיגה כוללת ועם כל האפשרויות, שרמזי ההתחייבויות שנאמרו לנו על-ידי קיסינג'ור - לגמרי לא מובטח שיחזור עליהם.

השר י. אלון: את האזור הכחול, שהגדירו כמפה שלהם, הם מגדירים כך, שיהיה בין קו ב' וקו ג' וכאן יימצאו באורח-זמני הכחות הישראליים. (מראה כמפה). המצרים לא אמרו זאת, לא לפני ולא אחרי מלחמת יום-הכיפורים.

השר י. רבין: סדאת לא תבע זאת?

השר י. גלילי: סדאת חובע, ושם יש עוד מרחב של ציפיות נוספות. מה שאין כן כאן, בצפון. כנסיגה שלנו מהתעלה לא נסוגונו אל מרחק ארבעה-חמשה ק"מ מסדרת-ישובים שישנה שם...

אני מדבר כמושגים שאנו דנים עליהם ולא של המפה הסורית.

לא היה איש שקיבל כאן בתור בסיס את המפה הסורית.

אנחנו נקלענו כאן למצב שאנו דנים בנושא, שהוא בהקשר שבין

האמריקאים ובין הערבים, עם כל הקומפלקס של מצרים וסעודיה והנפט. לא שאנו יכולים להיות נייטרליים, וחלילה לנו להיות אדישים לזה. איני מכחיש, שאני מרגיש כאן אח עצמי בהקשר שבינינו והיהודים ובינינו לבין עצמנו, ובינינו לבין עצמי, שלא לגנות חלילה את הזולת.

כדי לחדד את העניין לעצמנו, אני רוצה לומר כך: אילו אמרנו, למשל, שאנחנו מחליטים על קבלת תנאים קשים של נסיגה והסדר-חלקי, - אנו וקובעים בזה נכונות של הסתכנות גדולה.

הייתי באזכרה במוסד-הגו לן למיכה פייכמן. כאשר עליתי לשם גמרתי אומר בלבי, שלא יעזור שום דבר, ולא יוציא מפי שום הכרזה. עמדתי בזה ואמרתי להם: איני מתחייב שנשיג כל מכושנו; אין שומעו לך. אבל אני מאמין שמדינת-ישראל תאבק עד כדי הסתכנות. את זה ישו יותר קשה לומר, כי אחרי מלחמת יום הכיפורים קשה יותר לדבר בהגדרות של הסתכנות. אם אתה רוצה לשמש ביסווי לציבור ולא רק להיות עוד איש של ממשלת המחדל, שמוכן לסכן עצמנו בהקזת-דמים נוספת - יכול אתה לדבר כך... ראייתי היום צילום-אוויר של כל עמק-קונייסרה. ומה שאמר יגאל בעניין הקרקע - זה נכון, לגבי קבוצת-ישובים זו.

אינני יכול לומר, שבגלל שכונה מזרחית מקונייסרה אני מוכן להפסיד את האפשרות להגיע לידי הפרדת-כחות עם סוריה. אבל לפי דעתי - בשלב הנוכחי עלינו לעמוד על ההחלטות הקודמות, בנשימה ארוכה ובהתאפקות קיצונית ואני כן מחשיב התחייבות אמריקאית.

אני מאד סקרן לדעת איפה עומד קיסטינגר בנושא הישובים, כי הבנתי שלוש-ארבע פעמים הוא אמר שאיש לא מעלה על דעתו, שנרד רמת-הגולן, או שנוותר על ישובים.

ר"מ ג. מאיר: הוא אמר גם לך, על-פי דו"ח השיחה שלך אתו, את הדבר הזה (פונה אל השר מ. דיין).

מר מ. גזית: זה ישנו גם בשדר.

השר מ. דיין: אם אמר זאת גם לי? - זה היה אחרי ששמתי בפניו מפה עם כל הישובים שלנו על השולחן, ולא כתאוריה. פתחתי בפניו את המפה ואמרתי שאלה הישובים שלנו ושל הערבים ואז הוא דיבר על-יסוד המפה.

מר מ. גזית: הוא אמר שהסביר לדיין ש - (קורא מהכתב באנגלית)

השר י. גלילי: מה משמע לגבי דרום רמת-הגולן בהקשר לדיסאנגייג'מנט?

השר מ. דיין: הנחתי בפניו את המפה עם החלטת-הממשלה ולא דברנו על זה. הסברתי לו את החלטת-הממשלה ולא דברתי על קווים. הוא אמר, שהוא לא חושב שהם יקבלו זאת והתחלנו לדבר על הנשק לישראל. אמרתי שזו התכנית וההחלטה. לא ניצלתי את האופציה שהיתה לי מהממשלה לומר שכחלק הצפוני, עם או בלי או"מ - הסורים יכנסו. אבל לא הגענו לכך.

ר"מ ג. מאיר: המפה שמשח הביא, לא היה בה הקו הסגול בצפון, אבל הוא מבין ומדבר על זה, שאת הקו הסגול הם לא יקבלו.

29.4.74 י-ס.

רה"מ ג. מאיר:

ישראל, האם סיימת דבריך?

השר י. גלילי: לעת-עתה - כן.רה"מ ג. מאיר: בנוגע לממשלה - אני חושבת שאי-אפשר לדבר על טרמינולוגיה,

אלא מוכרחים להראות כממשלה איזה שהוא קו, להראות היכן

הקו עובר, היכן הישובים והיכן קונויטרה וחלק מקונויטרה.

איני מאמינה שקייסינגר יכול היה, גם אילו הסכים לכך -

להתחייב על משהו בביקור זה, כאשר כסופו של דבר יש לו נשיא ועל כל פנים - לעת

עתה ישנו הנשיא בארה"ב... לא נראה לי שהוא יכול בכלל להתחייב על משהו.

השר י. גלילי: היום יש לו נשיא יותר מאשר אחמול...השר א. אבן: שני השרים שלו, שעמדו למשפט - זוכו.רה"מ ג. מאיר: קייסינגר אמר מספר פעמים שלושה דברים:

1. הוא מעריך שבשטח הסורי, ברמת-הגולן צריכה להיות נסיגה

חד פעמית בלבד. הוא חזר על כך ואמר זאת שוב ושוב.

הוא אמר שיש לו דינמיקה משלו, לא אנש-ציונית, לגופו של דבר

יצחק אמר, כאשר בא קייסינגר, שמשה אמר זאת כבר בועדת חו"ב.

הוא אמר: עם הסורים מדברים על שלב אחד. ומדוע - כי יותר לא תסתדרו אתם.

2. הוא אמר, לאחר שראה את מפת-הישובים: הקו הזה לא צריך

לכלול את הישובים.

אין פירושו שהקו שלו זה רק שכונה בקונויטרה;

3. הוא אמר שלא יתבע מאתנו נסיגה מרמת הגולן.

אם מדובר על שלב אחד, או שארה"ב או שהנשיא לא מעלה על דעתו נסיגה

מהרמה.

אם נקשור זאת - אז יש לו כל-מיני חסרונות, אבל לא זכרון גרוע

ולא חוסר-בהירות בהגדרה. הוא בזה חזק ויודע לחשב שנים פלוס שניים. לכן, אם

זה שלב אחד וזה לא כולל את הישובים - והוא אומר: אנו לא נתבע מכם יותר, אזי

הוא אינו יכול לומר שעכשיו יהיה עוד שלב.

לכן, יכול להיות שבסך הכל אין חשיבות מיוחדת להתחייבות כזאת,

או שהיא תהיה מאד "רועי". אבל לעת-עתה, אם לתפוס אותו בלשונו והגיונו, אזי

הוא אומר: נסיגה אחת.

ואז, התחייבות הנשיא לא תהיה מדוברת לגבי נסיגה שניה. נסיגה

אחת זו הפרדת-הכחות, עליה מדברים עכשיו ומרחב-התמרון בינינו וכינוי זה בין קו

שהוא אומר מזרחה מהישובים ובין הקו שאנו אומרים - הקו הסגול. לכן, זה הדבר.

אני רואה שאחס נהנים מהמפה הזאת.. חבל שלא מונחת המפה שהביא

קייסינגר ממצרים למו"מ. היא היתה נחמדה כמו זו, אלא שהמצרים נהגו אחרת... אבל

על-פי הגיון הדברים שהוא אומר, שהוא בא בשמנו לשם, בקו שוליים רחב למו"מ,

גם כאשר הוא בא הנה עם מפות שלהם - הוא בא עם כאלה.

הוא הביא מפה ממצרים למו"מ הסופי וזה הלך לא פחות ולא יותר

29.4.74. י-ס.

רה"מ ג. מאיר:

מאשר א-טור או ראס-מוחמד... והמשא ומתן נגמר בראס-מאסלב, עשרים ק"מ מהסואץ, אך מפה משם - מביאים; יושבים שרטטים ועושים מפה...

על כל פנים, עם הסורים אנו נמצאים עדיין בנושא המפגש במצב של מפה אקוויוולנטית לראס-מוחמד - אל-עריש...

השר מ. דיין: עם הסורים זה מצב אחר.

רה"מ ג. מאיר: הקו של קיסנינגר, כמה ק"מ זה מהקו הסגול?

השר מ. דיין: איני יודע. פעם הוא ציטט את הבא-כוח שלו בדמשק שאמר: עד קונייטרה ומשם קו ישר דרומה. את זאת לא קיסנינגר אמר. זה מה שאמר קיסנינגר, שיסכימו לזה הסורים, אבל הוא אמר שזה יהיה מזרחית מהישובים.

רה"מ ג. מאיר: כאשר אמרתי שאיני מאמינה שהוא יכול להתחייב כאן, הרי זה היה על דבר שמשה וחיים וחכרים אחרים דברו, על נשק, על כסף וכו'. איני יודעת גם אם ניכסון בעצמו יכול להתחייב על כך בלי הקונגרס.

השר מ. דיין: על נשק - כן.

הם יכולים לומר שהם נוחנים קלירנס לחתום חוזים עם בתי-החרושת גם אם לא מזמינים, לעוד מאתיים שנה, על מטוסים אף 15, 16, 17, מטוסים עליהם הם כבר במו"מ עם חיל-האוויר, והם יכולים בהלחט לתת את הקלירינס לבית-החרושת.

השר י. רבין: על מטירת הנשק - המימשל לא זקוק לאישור הקונגרס, אלא רק על המימון.

השר ח. בר-לב: גם אצלם יש בדיוני ישיבות הממשלה סעיף על מחירי הנשק...

מר צ. זמיר: ממה שידוע לנו, על מה שאומרים הסורים, אזי אחרי כל המפגש - הם מסכימים על קונייטרה ומדברים על פירוז התילים והאזור כולו (אם כי הכוונה לאזור כולו).

השר י. גלילי: כלומר, התילים יהיו בידי או"מ?

ביטחון המדינה 90 שנה

זה פחות או יותר מה שיש כאן. יש הרבה בלבולים סביב התילים הללו, כי ההגדרות לא ברורות כל-כך, אבל יש לי רושם, שזה הסיכום. אשר לעיר קונייטרה, לא מדובר על שליש, אלא על כולה והאזור שלה כולו ומכתב בענין התילים.

השר מ. דיין:

כאשר קיסינג'ור היה כאן בפעם הראשונה אחר הביקור שלו בדמשק, אמר שלא מעניין אותם ישובים ולא רוצים לעסוק בזה. אני מדבר על הכפרים שנהרסו במלחמת יום הכיפורים. זה לא מעניין אותם, אלא לכל היותר - יסכימו שאונר"א יתן להם מזון והשאר לא אכפת להם... לא שמעתי ממנו דבר, כאשר הייתי בואשינגטון, אבל בניירות יש דיבורים על תכנית-שיקום עם הקצבה רצינית של מאה מיליון דולר לשיקום הריסות מלחמת יום הכיפורים, כי הכפרים הרוסים לגמרי שם, ואם יחזרו אפילו אותם שנעה-עשר אלף תושבים - דרוש יהיה לשיקומם כסף. זה אמור גם לגבי קונייטרה. כאשר ראיתי את הנייר האחרון - מסתבר שהרוסים הסבירו שהם רוצים להחזיר תושבים, כי הם רוצים להחזיר גם פליטים משנת 1967, וזה קשור היה באיזה ענין של תכנית שיקום כספית ומענק. אינני יודע מי - אם הממשלה או מקום אחר צריך לדון כאן ולקבוע גם דבר כזה. אני רואה זאת בחיוב. הבעיות שלנו הן - (השר י. אלון: אין ויכוח על כך.) על סביבות קונייטרה היה ויכוח. זה אחד מהצינורות שהאמריקאים או מוסדות בינלאומיים יכולים להיכנס ולהביא תושבים ולבנות ולעשות פעולה.

אני שנס אצלנו חברים האומרים, שזה מסוכן לנו שנביא את הערבים שישבו על-ידנו ואין הכדל בין אזרח ומחבל מבחינה זו. לכן, אלה גישות שונות.

רה"מ ג. מאיר:

אני רוצה לשאול אותך (לא לשם ויכוח): אתה מדבר על שכונה, על שליש משטח קונייטרה. נניח שהם אומרים: הם רוצים את כל העיר. האם על זה נסתכן במלחמה אחת?

השר מ. דיין:

כן. זה לא ענין של שכונה. אני לא פרטתי על כל הקו. עברתי על כל סנטימטר עם מוטה. איננו צריכים להזיז את הקו הצבאי שלנו מערבה, אלא להשאירו כפי שהוא. אך ישנם מקומות, שכל אלופי פיקוד-הצפון אומרים, שמבחינה בטחונית אין מניעה לעשות את הקו הסגול ישר ואת כל המובלעת הזאת, ליותר עליה מבחינתנו. (מילוג דגל-מ). על מה צריך להיות תנאי? שגם הם יעשו במקביל כך. יש מקומות שאי-אפשר לזוז מהם סנטימטר אחד מהקו הסגול, אבל אם רוצים ליצור אזור-חיץ, אפשר גם בלי אזור-חיץ, אבל אם אנו עומדים על אזור-חיץ ולתושבים מותר לגור שם, אבל לצבא לא, ולא יוכל הצבא להימצא שם, ואז אני בעד זה שאת הקו הצבאי שלנו (לא של מלחמת יום הכיפורים, אלא הקודם) לא נזיז. בקונייטרה לא נזיז אתו ולא במקום אחר.

אני יודע היכן אדמות הישובים שם. אינני חושב שצריך לתת

אותן. הן נמצאות מערבית מהכביש. אבל החלק שמזרחה מהכביש ובית החולים - אפשר להניף עליו דגל או"מ; אם לא ירצו - אז לא ירצו ואם מלחמה - אז מלחמה. אבל אני חושב שיש לנו כאן מרווח; הקו הסגול, אני חושב שהוא לא עקרוני, אלא סמלי. הקו הצבאי זה ענין מהותי. אני חושב שצריך לראות מה הקו הצבאי ולעמוד עליו.

היות ויש מקומות משבחינת הקו הצבאי יכולים אנו לוותר עליהם, בתנאי שהצבא הסורי לא ייכנס לשם, והם עצמם יתרחקו משם וזה יהיה אזור-חיץ, וזה חל על הצד המזרחי של קונייטרה - את זאת אפשר לקבל.

הסרועים את התילים שם, ואז יש סיכוי שהם ישלטו על הישובים

שלנו שם, ולכן - על זה תהיה מלחמה.

אני רוצה לומר משהו בהקשר להגיונו של קיסנינגר: הוא אמר שיכול להיות שלא יסכימו עם הסורים להסדר, אבל הוא רוצה להיות כלפי האלבריס והמצרים כמצב, שיוכל לומר להם: הצענו הצעה כזאת והסורים לא רוצים בזה, אבל אז פהמי יתן לו הכשר, שזה היה 'פיר-פליי'. אם הסורים לא רוצים - אז לא, אבל המפתח יהיה שהסורים מתעקשים, אלא שהם ירדו מגבו של קיסנינגר.

חאורטיה, אילו יכולנו להגיע למצב, שהמצרים יראו עצמם פחות מחוייבים להיכנס למלחמה עם סוריה - בשבילנו היה זה הישג עצום, כי מכל הבעיות הנוראות, הבעיה הקשה ביותר היא שהסורים יפתחו את החזית מחדש. אבל אם יש לנו עסק עם הסורים והמצרים לא גדלקים לזה, אזי אפשר להתעסק עם הסורים בהרכה יותר זמן.

יכול להיות שהאמריקאים יסתדרו עם המצרים מתוך שזו קואליציה, אבל לא כל-כך הדוקה. יכול להיות שהוא מספר לנו מעשיות ולא יצא מזה כלום. אבל כאשר אני עובר שם ויודע שהקו הצבאי שלנו הוא זה וזה, ואומר: אנו איננו נסוגים מהקו הסגול; אבל מהו הקו הסגול? - אם כן, זה הקו מאז נגמרה מלחמת ששת-הימים. יכולים היינו אז לקחת עוד או פחות גבעה. אבל קו צבאי הוא קו צבאי. אם הם לא ירצו, לא ירצו, אבל אנחנו איננו יכולים לוותר על קו-ההגנה שלנו.

רה"מ ג. מאיר: ישנה עוד בעיה: האם אנחנו צריכים לעמיד תנאי, ששמן המו"מ, כל זמן שהוא מתנהל - הם אינם יכולים לערוך לנו פנטזיות של ירי הפגזות, התקפות חיל-אוויר או הפצצות. גם זו תהיה בעיה. לצערי אינני חושב שאנחנו יכולים לקנות את הפסקת-האש על-ידי דברים שאפילו כאן נאמר שמוכנים לוותר עליהם. אם מה שאומר משה - זהו קו-ההגנה, אזי לא שהסורים לא יסכימו, אלא אני חושבת שקיסנינגר, על פי המהלך שלו, לא יחשוב שזה ענין הוגן.

השר י. גלילי: הוא לא יחשוב שזה יספק את הסורים?

רה"מ ג. מאיר: כן. פירושו שזה לא יספק את המצרים, שיאמרו שאם כך - הם לא מחוייבים לסורים לשום דבר. אני חושבת שאנו בונים לעצמנו עולם יותר מדי ורוד. אבל מה שמפחיד אותי, זה שבתוך ההכרה ובתת-ההכרה ואי-אפשר להאשים בזה אף אחד - אבל עלינו לפחות לראות זאת - כולנו מושפעים מההנחה, שהנכונות להגן על איזה מקומאז על איזו עמדה שהיתה לפני אוקטובר - אינה קיימת עוד היום. איני יודעת מה כאמת מצב הרוח בתוך הצבא. איני יודעת מה אומרים ומה חושבים ומה מוכנים ולא מוכנים לעשות. אין פירוש הדבר, שלא יקבלו הוראות. אני מקווה שימלאו אותן. אבל נכונות נפשית - איני יודעת אם קיימת עוד.

אחד הסנקיסטים אמר בפשיגה שקיימו אתנו כאן: מה אנו רוצים בכלל מהערבים? - אנו מקימים ישובים, ויש שם ילדים ואחר-כך אנו צועקים - מדוע הערבים מפגיזים את הילדים שלנו...

את זאת אמר בכל זאת כחור לא הכי סימפטי, אבל הוא לחם ומחר יקראו לו טוב למילואים והוא ילך. לכן, זה מצב הרוח.

וכי מדוע אנו דוחקים עצמנו עם הילדים שלנו ואחר-כך הם מפגיזים את הילדים ואנו צועקים "געוואלד"!...

שמעתי מחבר אחד בממשלה, שאינו כאן עתה, שאמר: קונייטרה - אני קונה. כלומר - ויתור על קונייטרה - מקבל.

ומה לגבי ישובים אחרים? צריך להודיד ישובים אחרים? -
אח זאת מחייבים אנשים, כי זה מבטיח לנו עשר שנות שלום...
איפה ועל סמך-מה - אינני יודעת...

אי-אפשר לחשוד במישהו מאתנו, שלא אכפת לו שידרים והורגים ורוצחים. אבל מה שמפחיד אותי, וזה מסוכן יותר מהזזת-הקו, זה חוסר-הבטחון שאנחנו מגלים ובסופו של דבר צודק משה, שזה תלוי בכוח שלנו; אם יש לנו כוח ונשק וכו' - נעמוד בזה, אבל זה תלוי גם בכוננות הנפשית שהיא קובעת כאן. האסון הגדול ביותר שקרה לנו הוא, שנתערער בכולנו הבטחון הזה בצדקתנו וכולנו מחשפעים מזה. "אני" - זה כמו כל אחד אחר, וכל אחד אחר במוני... אני חושמת שגם הערבים וגם האמריקאים חשים בזה.

זה לא דבר הכי חשוב, אבל היום העביר אלי יו"ר ועדת חו"ב שאלה של חבר הכנסת לנדאו, שממקור מוסמך ידוע לו, שהממשלה מוכנה לוותר על קונייטרה, והוא רוצה לדעת ממנו אם זה נכון או לאו:
האם הממשלה שינתה דעתה בנוגע לקונייטרה או לאו, ואם כן - הוא מניח שלפני שנדבר עם קיסינג'ר - נבוא לוועדת חו"ב.
מחר יוחלט מה שיוחלט. מה שאינני מבינה בדיוק זה - איך עושים זאת: להתעקש, לעמוד בתוקף - איני יודעת על מה? השאלה אם תחליט הממשלה מחר ואני מתארת לי שכך היא תחליט, שמוכנים ללכת להזזת הקו, ואז נשאלת השאלה אם לא לספר זאת לקיסינג'ר? האם לתת לו לנסוע בלי לספר לו על-כך?

השר ס. דיין: הוא יקרא על זה בעתון...

רה"מ ג. מאיר: זהו זה. והוא יסע לסוריה עם "הקו הסגול"?

השר י. רבין: מה יקרה אם יסע כמה פעמים בין דמשק וירושלים?

רה"מ ג. מאיר: לי זה לא אכפת.

השר י. רבין: אינני חושב שלמישהו זה צריך להיות אכפת.
מדוע צריך להחליט כבר מחר, מתוך מגמה להגיד לקיסינג'ר, שהקו הסגול הוא הקו כרגע?

רה"מ ג. מאיר: אבל מחר הממשלה תחליט אחרת.

השר ש. פרס: מדוע היא צריכה להחליט מחר אחרת?

השר י. רבין: מחר אני מציע לומר לממשלה, שבשלב זה של הדיון צריך ללכת על הקו הסגול, על-פי מדיניות-הממשלה.

- השר ש. פרס: מחר לא צריך לקבל החלטה. לא כדאי להחליט שנשב על הקו הסגול וכעבור יומיים לשנות זאת. מחר נקיים דיון כללי.
- רה"מ ג. מאיר: אבל הדיון הוא כדיוק על זה. נניח שלא נצביע על כך אבל החברים יתבטאו.
- השר א. אבן: הוא יגיע אלינו מדמשק?
רה"מ ג. מאיר: לא, ממצרים.
- השר ש. פרס: הסיכומים יהיו אחר שנשמע את קיסינג'ור.
- רה"מ ג. מאיר: הוא מבקש לא לקבל החלטה. לכן, אי-אפשר להחליט על הזזה.
- השר ה. בר-לב: אפשר לקבל מחר החלטה שנשמע מה הוא מביא. יש החלטה קודמת האומרת: הקו הסגול? אם כן, עכשיו נשמע מה הוא מביא עמו.
- השר א. אבן: הוא טעון שניסה זאת וזה לא נמכר; או שאחת השיחות נאמר שיעשה איזה סיבוב למען להוכיח זאת.
- רה"מ ג. מאיר: טוב.
יצחק, אולי תקים ממשלה חדשה מיד?
- השר י. רבין: אין סכנה כזאת, נחנו למפד"ל מועד עד יום ראשון לפחות, לתת תשובה, כך שאין בעיות... בינתיים לא יושבים ולא מנהלים מו"מ...